

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۷۹۲

۴ شنبه ۲۳ بهمن ماه ۱۳۳۶

سال چهاردهم

شماره مسلسل ۱۶۵

دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۶۵

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه

۱۷ بهمن ماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب:

- ۱) طرح صورت مجلس جلسات ۱۳ و ۱۴ بهمن
- ۲) بیانات قبل از دستور آقای خلعت بری
- ۳) اعلام تصویب صورت مجلس جلسات ۱۳ و ۱۴ بهمن
- ۴) بقیه بیانات قبل از دستور آقای خلعت بری
- ۵) تقدیم دو فقره سؤال بوسیله آقای عمیدی نوری
- ۶) بیانات قبل از دستور آقای امامی خوئی
- ۷) بقیه مذاکره در شورای گزارش کمیسیون کشور راجع باحداث جاده سوم شمیران
- ۸) شوردوم و تصویب گزارش کمیسیون راه راجع بموافقت نامه حمل و نقل هوائی بین دولتین ایران و امریکا
- ۹) تعیین موقع جلسه بعد ختم جلسه

مجلس دو ساعت پیش از ظهر بریاست آقای اردلان (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- طرح صورت مجلس جلسات ۱۳ و ۱۴ بهمن

نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: سنندجی، بیانی، قوام، ذوالفقاری، اسفندیاری، اورنگ، عباسی، بوربور، معین زاده، دکتر اسلان افشار، صراف زاده، دیهم، اکبر، جلیلی، امامی خوئی.

مسمودی، کشکولی، مهندس فیروز، غائبین بی اجازه - آقایان: قریشی، اخوان، اریه، دکتر طاهری، کیکاوسی، دیرآمدگان وزود رفتگان با اجازه - آقایان: بزرگ نیا، امیر بختیار، موسوی، مهندس سلطانی، عمیدی نوری، بهجانی، قنات آبادی، مهندس فروغی، دکتر عمید، دکتر بینا، نقه الاسلامی.

نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس جلسات ۱۳ و ۱۴ بهمن نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بعد از حصول اکثریت تصویب صورت مجلس اعلام میشود.

۲ - بیانات قبل از دستور

آقای خلعت بری

نایب رئیس - نطق قبل از دستور شروع میشود. آقای خلعت بری

خلعت بری - در اینموقع که راجع

بسازمان برنامه صحبت و انتقادات زیاد است مناسب میدانم نظری بگذشته بیندازیم وقتیکه سازمان برنامه تشکیل و برنامه هفت ساله تنظیم شد یعنی از سال ۱۳۲۵ تشکیل آن توأم با انتقاد و اعتراض بود تمام عملیات سازمان برنامه سابق را نمیتوان بیاد آورد اما بعضی از اعمال آن بیاد هست. بمجرد تشکیل سازمان برنامه اشخا رزیدی برای اشغال پست های با حقوق زیاد هجوم آوردند و کار سازمان برنامه تراشیدن مقام و پست با حقوق های گزاف بود و قسمت عمده پاتمام وجوه سازمان برنامه سابق صرف حقوق پرسنل، و امور و مخارج بیهوده اداری گردید و سازمان برنامه قهرمان مصرف بیهوده پول مرفی میشد

هنوز از یاد نرفته است که يك بانک صنعتی در سال ۱۳۲۵ تأسیس شد و در نتیجه گشاد بازی و لاجرم جی و تقریباً پول بانک مزبور و عدم مراقبت بانک مزبور در شرکت شد و آن بانک جزء سازمان برنامه بود همان سازمان برنامه سابق چهار

کارخانه بسته بندی و تهیه چای وارد کرد و تا آخر سال ۱۳۳۳ در گرج زیر برف و باران بدون سقف مانده بود. از بابات کیلوئی سی ریال عوارض چای یکصد و چهل میلیون تومان جمع شده بود که سازمان برنامه تمام آنرا صرف امور اداری خود نمود در صورتی که میبایستی بمصرف اصلاح امر چای داخلی رسانده باشد

خودم و کبل شخصی بودم خانه ای داشت که ایاره آن منقذی و محل تخلیه ولی دو اطاق آنرا خالی نکرده بودند و صاحب ملک محل را تحویل نمیکرفت دو نوبت هر دفعه هیجده هزار تومان بابت مال الاجاره شش ماهه از طریق اجراء ثبت بوکالت مالک در سال ۱۳۳۱ وصول کردم و بالاخره خودم رفتم بسازمان برنامه اعتراض کردم که چرا پول مملکت را این قسم تلف میکنید و برای خانه ای که استفاده نمیکنید پول میپردازید، گفتم من و کبل کس دیگر هستم، اگر بیش از این تأخیر بکنید بر علیه شما اعلام جرم خواهم کرد و بنده اصرار کردم که آمدند کلید را دادند، این نمونه است.

راه اسفالت به قزوین و طهران و تهران قم نمونه راه سازی آن بود نه این است که بگوئیم ایرانی هاراه نمی توانستند بسازند راه تهران گرج و خیابان های رامسر و شاهلی و شهرهای مازندران ثابت میکرد ایرانی ها راه خوب اسفالت میتوانستند بسازند ولی راه سازمان برنامه بود که باصورت ساخته شد که در همان سال اول خراب شد برای اینکه مراقبت نبود

آن موقع هم سه مستشار خارجی آمدند و حقوق های گزاف گرفتند و هیچ فائده از وجودشان نصیب ما نشد مطالعه روی کاغذ کردند و کتابی نوشتند و رفتند و مثل جان مولم نقشه بیاد کار گذاشتند

این چند مورد را برای نمونه گفتم و الاموارد تلف پول زیاد بود وقتی دوره اول سازمان برنامه تمام شد معلوم شد که چند صد میلیون تومان پول مملکت فقط بوسیله سازمان برنامه تلف و تقریباً شده و هیچ نتیجه عائد نشده است علت چه بود؟ بنظر بنده باید علت را دانست اشخاصیکه مصدر کار بودند یقیناً نمیخواستند آنچه ان بیش آید ولی نتیجه غیر از آن نمیبایستی باشد زیرا پول بود اما از کنترل دولت و مقررات مالی مملکت خارج و سازمانی

بود اختیارات وسیعی داشت و کنترل و نظارتی هم در مقابل خود نداشت در همه مواردی که اختیار وسیع داده شده و کنترل در مقابل نبوده مامت شده کرده ام که بر خلاف مقصود نتیجه داده است این مقدمه را عرض کردم که آقایان توجه بفرمایند مطلب دوم، بنده با کمال بی طرفی؛ بی عرضی صحبت میکنم تا واقعا تکلیف ما از نظر سازمان برنامه روشن شود

وقتی بسازمان برنامه فعلی توجه میکنیم می بینیم سرمایه آن زیادتیر اختیارات آن وسیع تر و قدرت آن بیشتر از سابق است و نظارتی صحیح هم وجود ندارد همین وضع است که علت پیش آمد قضایای مثل قضیه جان مولم است و قضایای دیگر ممکنست وجود داشته باشد که ما از آن بی اطلاع هستیم و حتی هیئت رئیسه سازمان برنامه هم از آن بی اطلاع باشند

در ۱۶ اسفند ۱۳۳۵ معاون نخست وزیر و قائم مقام سازمان برنامه گزارشی را در مجلس شورای ملی در جواب سؤال آقای عمیدی نوری راجع بکارهای جان مولم خواند که بعضی از قسمت های آن را نقل می کنم:

این عین صورت مجلس است که بنده از روی آن نقل میکنم

«جان مولم الان ۹۷۲ عضو دارد که از این ۹۷۲ نفر ۱۸۸ نفرش خارجی هستند و ۷۸۴ نفر ایرانی هستند و با این وضع کار جان مولم الان به آن حسی رسیده که مالی رسیده که میتواند هزار کیلومتر راه را در سال بسازد»

۲۰۶ میلیون ریال بوسیله جان مولم ماشین آلات راه سازی خرید شده که ما آن را بقاطعه کاران با قسط می فروشیم در حدود ۴۰ میلیون ریال برای لا بر اتواری که عرض کردم خرج شده است

«مجموع حق الزحمه که بجان مولم پرداخت شده رقمش ۹۷۸۴۸۰ ریال یعنی ۹۷۸ هزار تومان است»

«اطمینان می دهم خدمت آقایان محترم که راه هاییکه جان مولم میسازد و ما از او تحویل خواهیم گرفت راه های خواهد بود که با بهترین راه های دنیا قابل خواهد کرد» (احسن)

«در اینجا حضور آقایان عرض میکنم هر جا که بخواهند راه اساسی بسازند بهمان طریق است که جان مولم میسازد (عبیدی نوری - الان هم همینطور است) و طریق راه سازی هم طوری است که پس از تمام شدن در اثر هیچ حادثه و واقعه طبیعی عیب نمیکند»

«در آخر ۳۶ ماه هزار کیلو متر راه ساخته شده جان مولم رامی توانیم تحویل بگیریم»

این بود گزارشی که دستگاه سازمان برنامه تهیه کرد و معاون نخست وزیر با اعتقاد

بوده طریق و متمد راه سازی جان مولم در ایران غلط است و مبالغ هنگفتی پول ما را برای آزمایش در ایران تلف کرده است و ولی دستگاه سازمان از اظهار حقیقت بپناهی مقام سازمان برنامه خودداری کرده است و این دلیل است که نظارتی صحیح وجود نداشته، مهندسین ایرانی اعتراض برویه کار جان مولم کردند ولی نظارتی وجود نداشت که ترتیب اثر با اظهارات آنها بنده یک دفعه شده است بدون صورت وضعیت یک دینار بشما بدهند ممکن نیست بدون صورت وضعیت کاری که انجام نشده یک شاهی بدهند»

۵- در اسفند سال گذشته قائم مقام سازمان برنامه و معاون نخست وزیر در مجلس اظهار نمود که در آخر سال ۱۳۳۶ هزار کیلومتر راه از جان مولم تحویل خواهند گرفت اما بعد از آن مدت می بایست در مقابل راه ساخته شده پول بجان مولم بدهند و با اذیرداخت بیشتری خودداری کنند و در یکسال اخیر که معلوم شده جان مولم نمی تواند از عهده اجراء شش هزار کیلو متر راه سازی بر آید و چهار هزار کیلو متر را از او گرفتند اگر نظارتی صحیح در کار جان مولم میبود می بایستی یکسال قبل و زودتر قرارداد او لغو شود و دیگر پولی باور داده نشود. خاصه وقتی که معلوم شد مهندس مشاور نیست و مقاطعه کار است پس نظارت صحیح بعمل نیامده است و آنچه چیزی که باعث تلف پول ما شده نبودن نظارت و کنترل کافی است و در آینه دهم این رویه باعث خسارت زیادتری خواهد شد پس باید عیب را در رویه و طریق کار جستجو کرد نه در اشخاص و رویه و طریق غلط است که در سازمان برنامه هم در سابق موجب هزینه های غیر لازم و بیهوده و سنگین شده و هم قنای میشود و هم در آینه دهم خواهد شد و اگر رویه و طریق عوض شود از تلف شدن وجوه جلوگیری خواهد شد زیرا سبب خسارت رویه و طریق است نه اشخاص از اینجا استفاده اینکه میگویم بکنم این است که معلومات مهندسین ایرانی مابعد الله در امر راه سازی بهتر از ۱۸۸ نفر مهندس خارجی بود که بایران آمدند این دلیل بر تأیید اظهارات آقایانی بود که راجع بجان مولم اینجاصحبت کردند که از روی تصمص

آقایان محترم: آقایان که در دوره ۱۸ تشریف داشتند بیاد دارند که بنده در شهریور ۳۴ در پشت همین تریبون انتقاداتی نسبت بسازمان برنامه کردم و وقتی لایحه سازمان برنامه مطرح بود بعد از تصویب مجلس سنا باز اینجا تذکراتی دادم و همان روزی بود که وزیر مالیه قبول کرد که ۱۵ میلیون پول بیانک کشاورزی بدهد و من متشکر از آقای فروهر که در این مورد وعده داد و عمل کرد آن روز اظهاراتی

کردم؛ آن روز عرض کردم که در سازمان برنامه کنترل کافی نمی شود؛ این قراردادها را که با مهندسین مشاور خارجی بسته می شود برخلاف مصالحت کشور است و وقت کافی در آنها نمی شود. عرض کردم وظایف سازمان باید نظارت باشد نه دخالت بک عرض دیگر هم کردم و گفتم که سازمان برنامه در برنامه اش مسئله تولید و کشاورزی را رفا را موش کرده و نیابورده اند، بنده این مطلب را در آن موقع عرض کردم، آن موقع باین هرا یض توجه نشد خوشبختانه وقتی لایحه ۷۰۰ میلیون تومان بمجلس آمد بنده بمأموریت از طرف آقایان نمایندگان در اینجا پیشنهاد راجع به کشاورزی دادم و آقای رئیس الوزراه قبول کردند دولت با این عمل یک تنم مهمی برداشت ولی باید اینجا عرض کنم اینکه ۳۵۰ میلیون تومان بکشاورزی تخصیص داده شده این ارشاد و عقیده شخص اعلی حضرت عمایونی است که نصف این مبلغ را بکشاورزی اختصاص دادند؛ بنده خدا شاهد است از صمیم قلب ایشان را دعا میکنم و هم قابل ستایش هستند چون برای امر کشاورزی مملکت این کار بهترین کار است؛ بنظر بنده از همه کارهایی که شده این کار مهمتر است (صحیح است) آقایان توجه بفرمائید بنده دنباله عرضم را عرض کنم.

نایب رئیس - آقای خلعتبری وقت جنابعالی تمام شد، حالا از وقت آقای دادگ استفاده بفرمائید.

۴- اعلام تصویب صورت مجلس جلسات ۱۳ و ۱۵ بهمن

نایب رئیس - چون عده کافی است تصویب صورت مجلس روز قبل اعلام میشود.

۴- بقیه بیانات قبل از دستور آقای خلعتبری

نایب رئیس - آقای خلعتبری بفرمائید.

خلعتبری - واقف فعلی در کار سازمان برنامه: قصص در نظارت اول - نقص در دستگاه فنی سازمان برنامه بعد از قضیه جان مولم؛ ثبت و معلوم گردید و احتمال می رود این نقص موجب خسارات دیگری در کارهای دیگر هم شده باشد که هنوز معلوم نیست یا در کارهایی که در آینه دهم باید انجام شود عبوب و ضررهای آن ظاهر گردید.

دوم - در امور اداری سازمان برنامه معلوم است نقص زیادی وجود دارد اگر کنترل معمولی وزارت دارائی در سازمان برنامه وجود داشت ممکن نبود جان مولم با دیگری بتواند بدون انجام شدن کاری و تحویل شدن کار ولو کار ناقص و تقلبی باشد بتواند پولی از خزانه دولت بگیرد رسیدگی میکنند؟ این عرض بنده است.

آهنگ چین مبلغ هنگفتی - سوم - نقص در قراردادها: قرارداد هائی که با مهندسین مشاور خارجی منعقد میگردد ثابت شد از نظر فنی قابل تجدید نظر است و در آینده احتیاجی نیست اصلادر مورد راه سازی باش کتهای خارجی قرار داد بسته شود و اگر میخواهند در امر راه سازی کتهای خارجی دخالت داشته باشند باید بر اساس کار انجام شده و تحویل شده حق الزحمه پرداخته شود و بهتر از قرارداد این است که مهندسین خارجی برای نظارت استخدام شوند و تابع سازمان برنامه یا وزارت راه باشند نه خود مختار

چهارم - مطابق قانون فعلی برنامه دولت در مصرف وجوه سازمان برنامه قبل از مصرف شدن کنترل ندارد و این نقص را بعد از آزمایش جان مولم باید برطرف کرد بدین معنی که کنترل وزارت دارائی بنحوی که لااقل در وضع فعلی ایجاد نمادی کند باید برقرار شود تا در مواقع اشتباه یا عدم ترتیب از مصرف غیر لازم بیهوده وجوه سازمان برنامه بتوان جلوگیری نمود.

پنجم - از نظر وجوه، این را آقایان استعدا می کنند توجه بفرمائید مطابق قانون سازمان برنامه، سازمان برنامه حسابش را بهیات نظارت؛ هیأت نظارت میدهد بدولت، دولت هم تقدیم کمیسیون مجلسین میکند، اداره حسابداری سازمان برنامه خودش یک اداره است تابع سازمان برنامه، هیأت نظارت بقریه بنده رسیدگی در خرجهایم کرد بدلائلی که عرض کردم ممکن نبود صد میلیون تومان بدون حساب بجان مولم پرداخت بشود، بعد می آید بهیات دولت هیأت دولت هم که آقایان میدانید، هفت هشت تا وزیر نشسته اند آنجا ۱۵۰۰ میلیون تومان خرج را بنویسند و رسیدگی میکنند می آید آنجا بنام باب شرفیات تصویب میشود بعد میرود بکمیسیون مشترک مجلسین، آقایان محترم همکاران عزیز بنده هزار کار در کمیسیون مشترک مجلسین میکنند، آقایان نمایندگان که با قلاب از لحاظ حساب که رسیدگی نمی کنند، نباید هم مجلس رسیدگی بکنند، بنا بر این حساب سازمان برنامه یک حساب ۱۵۰۰ میلیون تومان قبلا کنترل در مصرفش نیست در خرجهای کنترل نیست، یعنی یک حسابی است که بی حساب تصویب میشود (صحیح است) این عرض بنده است و اگر این نقص برطرف نشود قسمت عمده وجوه سازمان برنامه را باید انتظار داشته باشید اشخاص تلف خواهند کرد بدون اینکه خود مسئولین سازمان برنامه خواسته باشند، جان مولم با دیوان محاسبات داریم چرا این حساب را میدهد بدیوان محاسبات گسه دیوان محاسبات رسیدگی بکنند، ۲۵ نفر آنجا نشسته اند چرا نمیدهید این حساب را رسیدگی میکنند؟ این عرض بنده است.

ششم - هیئت نظارت سازمان برنامه هم کنترل کافی نسبت بوجوه قبیل ازمصرف شدن ندارد و نمی تواند جلو گیری کامل از خرج های بیهوده کند. اگر قفا اختیارات آنرا تکمیل نمود و اگر اختیارات دارد و مملکت اقدام خرجی دهنده می شود که بی مورد است باید با کنترل وزارت دارائی تعادل در وضع فعلی برقرار نمود یکی از مواردی که مکرر مورد انتقاد واقع شده این است که مهندسین مشاور برای شهرداری ها یا وزارت خانه ها یا وزارت معاش و رفاه یا وزارت خانه ها قدرت مالی و اعتبار برای ساختن آنها ندارند ولی مهندسین مشاور بر اساس بر آورد سنگین خودش حق الزحمه روی پورسانت میگیرد برای مثال آسایشگاه مسلولین مازندران ولوا که کشی آب بوشهر را ذکر میکنم اگر نظارت و کنترل صحیح وجود نداشته باشد نخواهند گذاشت مهندسین مشاور برای نفع خود در مواردی که اجراء طرحها مقدور نیست حق الزحمه بگیرند عدم توجه باینگونه مسائل معلوم میدارد کنترل لازم و کافی در سازمان برنامه وجود ندارد و در شب در روزنامه اطلاعات ملاحظه فرمودید، آقای جواهر کلام راجع بدقت میرزا ابوالقاسم خان بودجه در حسابها نقل میکرد من در وزارت دارائی برای تقویت یک کاری رفتم؛ در تومان گرابه در شبکه حساب کردم ایراد گرفت گفت چرا پنجشاهی نمادی واکن بنشین، آقایان سی سال پیش اینطور کنترل در کار مالیه مملکت بود میگفتند در شبکه ننشینید و پنجشاهی بدهید و او کن بنشینید و حالا صد میلیون تومان جان مولم میبرد و کسی هم نیست که رسیدگی بکنند حرفی بزند، چرا؟ برای اینکه مادقت کافی نمی کنیم، بنده با نهایت صداقت این تذکرات را عرض میکنم که هم نمایندگان محترم و هم هیأت دولت لاف تلوحه بفرمایند» (احسن)

هفتم - در ماده ۱۳ قانون برنامه امور مالی و محاسباتی سازمان برنامه و معاملات و قرارداد های آن تابع آیین نامه خاصی است بنظر بنده اکنون موقع است تجدیدنظری در این وسعت اختیارات داده شود وقتی وجوه مملکتی که برای مصارف اداری و معمولی است تحت قیود و مقررات مالی مخصوصی است علت ندارد کنترل نسبت بوجوهی که باید برای اصلاح وضع اقتصادی کشور که در درجه اول اهمیت است مصرف شود کمتر و خفیفتر باشد.

نقص از لحاظ طرحها:

اول - دولت نه فقط در امور مالی سازمان برنامه کنترل واقعی ندارد بلکه در طرح هائی هم که باید از وجوه سازمان برنامه اعتبار آن تهیه شود تأثیری چندانی ندارد و در واقع دولت تابع سازمان برنامه است - برنامه ها و طرح ها چند نوع است:

۱- عملیات جزء امور عادی و جاری وزارت خانه ها از قبیل بهداشت عمومی - آموزش فنی - دفع آفات و غیره - در این مورد موافقت سازمان برنامه قید شده است.

۲- عملیاتی که طرح و نقشه آن توسط مهندسین مشاور تهیه میشود از قبیل راه راه آهن و بندر در این موارد مقاطعه کارها را سازمان برنامه انتخاب میکند و قرارداد انجام کار بوسیله سازمان برنامه تهیه و با مضام دستگاه مربوطه دولتی میرسد.

۳- عملیات عمده و طرحهای بزرگ از قبیل ساختمان کارخانه ذوب آهن - سدهای بزرگ و امثال آن - در مورد این طرحها طرح و نقشه ها را مهندس کشاورز سازمان برنامه تهیه و بتصویب سازمان برنامه میرساند و قرارداد کار را هم سازمان برنامه منعقد میکند.

بنابر این ملاحظه میشود که در طرح های بزرگ و عمده دولت تأثیری چندانی ندارد در صورتیکه از نظر مسئولیت دولت در امور اقتصادی کشور لازم است قبل از آن که سازمان برنامه با مهندسین مشاور خارجی صحبت و مذاکره کند و قرارداد منعقد سازد وزارت خانه مربوطه و شخص وزیر که مسئول اوضاع کلی مملکتی است آن طرح ها را از نظر لزوم و اهمیت و تناسب نسبت بکارهای دیگر مطالعه کند و الا چگونه است که وزیر صنایع مثلادر امور صنعت و مجموع وزراء در امور اقتصادی مسئول اند ولی اختیاراتی که طرحی برای کشور تهیه شود با دستگاه دیگری است. مثلا اگر قرار باشد سدی بسته شود تشخیص اینکه این سد واجب تر است یا رفع احتیاج مملکت از خارجه در مورد قماش و شکر و پارچه و چای و پارچه و سیمان و وادو و احتیاجات اساسی دیگر باید اول دولت این موضوع را تصمیم بگیرد و بعد عملی شدن فکر خود را از سازمان برنامه بخواهد در صورتیکه ماعکس آن عمل میکنیم سازمان برنامه تصمیمی بگیرد بوجه مهندسین خارجی رجوع میکند و طرح مهندسین مشاور را تصویب میکند آنوقت دولت در برابر عمل انجام شده قرار میگردد این نکته مهم است آقایان استندا میکنم توجه بفرمائید یک نکته مهمی که باید عرض کنم این موضوع است که تشخیص احتیاجات ما

باید با خود ما باشد یعنی دولت باید حسب وظیفه که دارد معین کند که احتیاجات ما چیست و چه طرح هائی برای رفع آن احتیاجات لازم داریم و سپس از مهندسین مشاور بخواهد طرح آن را تهیه کنند اما این خطاست که مهندسین مشاور رجوع کنیم و از آنها بخواهیم که احتیاجات ما را تعیین کنند و طرح آنرا هم تهیه نمایند زیرا آنها در آن صورت از لحاظ فنی پیشرفت کار هائی را در نظر می گیرند که بنظر خودشان عملی است ولی ما پول آنرا نداریم و با احتیاج بطرحها و کار هائی دیگر مقدم بر آن داریم اما مهندسین مشاور حق الزحمه خود را میگیرند بدون آن که طرح عملی شود یا فعلا لازم باشد در واقع مهندسین مشاور در تهیه این طرحها اول نفع خود را در نظر میگیرند این یک نقص بزرگی در کار ما است که باید در این مورد اختیارات دولت هارا از روی زیر مسئول امور مملکت دولت است نه سازمان برنامه و اما در کار های عادی و جاری وزارت خانه ها هم موافقت سازمان برنامه شرط شده - پس دولت در واقع اختیاری در کار های سازمان برنامه ندارد در صورتیکه دولت نزد مردم مسئول است توجه بفرمائید این مهندسین مشاور خارجی می آیند با آنها میگوئیم آقا بسا سد لار را بساز میگویند بله من میسازم برای اینکه چند میلیون حق الزحمه میگیرد، خوب آقا آقای مهندس ظفر میگوئیم که توفقه را ما بساز، حتما میسازد، برای یک مهندس از لحاظ ساختن کاری ندارد اما باید ببینیم که این کار لازم است؟ مقدم بر طرحی دیگر است؟ از نظر اقتصادی این کار مؤثر تر و مقدم تر است یا طرح های دیگر آنوقت این مهندسین مشاور سازمان برنامه اگر مردمان این و در دست کار بودند فقط ملاحظاتی که برای خودشان نفع داشته باشد دلیل عرض میکنم که این آقای مهندس هدایت یک پیشنهاد اوله کشی بدهد و صد هزار تومان حق الزحمه بخواهد چند کرو رنجش را بومی دهند اما یک مهندس خارجی می رود در بوشهر ده میلیون تومان پیشنهاد اوله کشی آب میکند در صورتیکه میدانم ما این پول را نداریم و میدانم که شهرداری بوشهر از عهده این کار بر نمیآید (صحیح است) که چند میلیون پول بدهد ولی احوق الزحمه خودش را نمیگیرد حالا اسم این را خانت میگنارید اسم این راه دم صلاحیت میگنارید، هر چه میگذارید بالاخره پول این مردم و مملکت را تلف میکنند این مطالب را بنده عرض می کنم که دولتی که واقعا مسئول این مملکت است و باید این قسمت ها توجه بکنند وقت بکنند که پول مملکت اینطور بدون کنترل از بین نرود اینها فقط نفع خودشان را میخواهند، مهندسین مشاور خارجی اول نفع خودشان را میخواهند و بعد میروند و اینچنان هستند که

همه حرف ما را بشنوند، شورای عالی سازمان برنامه و طرح ها تصویب طرح هائیکه سازمان برنامه تهیه میکند بمعهده شورای عالی است - بنا به تاهیت احترامی که برای اعضاء هیئت نظارت و همچنین شورای عالی قائل هستیم عرض میکنم که شورای عالی يك امر فنی مهمی را بعهده دارد ولی در این قبیل امور مهم فنی که نهایت تأثیر را در اصلاح یا خراب کردن وضع اقتصادی مملکت میتواند داشته باشد بعهده بنده تنها بتصویب شورای عالی سازمان برنامه نباید اکتفا نمود بلکه قبل از تصویب طرح ها دولت نیز باید دخالت کند و در مورد طرح های مهم باید قبلا از مشورت اطفاهای بازرگانی - اشخاص مطلع در امور اقتصاد و صنایع - شوراهای کشاورزی مهندسین - علماء اقتصاد - اهالی شهرستانها بانکها و غیره استفاده نمود و تنها بنظر مهندسین مشاور خارجی هم نباید اکتفا کرد.

چطور در این مملکت قانون مهندسین و علماء و رجال اقتصاد در این مملکت نیفهمند و ممکن است خیانت بکنند ولی مهندسین خارجی میفهمند و میخواهند این مملکت خدمت کنند، بنده عرض دارد تمام میشود، این فکر در زمان تنظیم لایحه برنامه وجود داشت که باید اختیارت سازمان برنامه را زیاد و دخالت دولت را در امور برنامه محدود کرد تا صرفه جوئی شود. هزینه های غیر لازم نشود - کارها با سرعت انجام یابند - تشریفات اداری کمتر شود - اکنون بعد از سه سال عمل بتدریج آشکار میشود که آنچه مورد انتظار بود محقق نشد بدین معنی که در سازمان برنامه کنترل کافی وجود ندارد والا در یکسال اخیر در همه جا شهرت داشت جان و مال کاری انجام نداده و متذکر پول هنگفتی باز با داده شد - از لحاظ تشریفات اداری فرقی بین سازمان برنامه و ادارات و دستگاه های دیگر نیست و بلکه در بعضی موارد بیشتر است زیرا لازمه تمرکز تاخیر در امور و تشریفات زیاد است.

از لحاظ صرفه جوئی در خرج دیده میشود که معارجی غیر لازم صورت میگیرد و خرج های اداری آنهم زیاد است بنابراین دیگر برای نبودن کنترل دولتی وجود ندارد و معتمد کنترل دولت مخصوصا در امور مالی شاید بسبب تعدیل وضع فعلی سازمان برنامه گردد - بعهده بنده باید عملیات جاری و عادی وزارتخانه ها را مطلقا بخود وزارتخانه ها و گذار کرد و از مرکزیت سازمان برنامه کاست و اگر در این سه سال چنین شده بود اکنون بسیاری از کارهای ولایات بدون دخالت مهندسین مشاور خارجی انجام شده بود - این مطبوعات آقا خدمت میکنند بمملکت، اینها یکسال، یکسال و نیم است همینطور می نویسند که جان و مال کاری

انجام نداده است تمام مردم فهمیدند ولی نمیدانم چرا دولت توبه نمیکند شما وقتی کار چند وزارتخانه را بیک جا و اگذار کردید در ظرف ده سال کار انجام میشود وقتیکه کار بهداری راه کار بیمارستان راه کار ساختن خانه فرهنگ و مدرسه راه سازمان برنامه ارجاع کردید باید سالی ده تا ساختمان بکند و از ههده برنامه باید اما اگر تجزیه شد وزارت بهداری در ظرف این سه سال بیمارستانها را میساخت وزارت فرهنگ دبیرستانها را میساخت ، چون مقایسه کار هست ، پول واعتبار هست ولی متأسفانه تشخیص صحیح نیست .

فایز رئیس - وقت جناب عالی تمام شد (خند تلخ) بیک دقیقه دیگر لطف کنید تمام میکنم) بفرمائید.

نورالدین امامی - مدتی این مثنوی تأخیر شده بعد از مدتی خواستم چند دقیقه مزاحم سروران محترم خود بشوم - عرض کنم خیلی مختصر است و در حقیقت جنک مانند است یعنی در موارد مختلف است یکیش آزمایش است من میخواهم عرض کنم از ضرر شخص خود چه طور گذشته است چون ضرر شخص خود است و من من تقریباً معلوم میشود ولی توجه بفرمائید که از آنوقت تا حالا همه اش آزمایش است چه قدر ما بایستی آزمایش بکنیم ؟ اگر تمام دول دمکراسی دنیا را حساب کنیم بعقل ناقص من نصف ما هم همه شان قانون ندارند (صحیح است) اگر در يك مورد بخصوص قوانینی که تصویب شد جمع کنیم تدوین کرده باشیم در یکجا معلوم می شود چه قدر قانون داریم امروز يك قانون می آوردند یا نشان رفته که سال یا ۱۰ سال پیش برای این موضوع قانون آمده بکروز باقیه فوریت می آورند تکان هم بخوری چغلی می کنند همان ماده قانون را هم اجرا نمیکنند پس فردامیگویند این قانون بد وضع شده يك قانون دیگر می آورند من باب مثال عرض میکنم قانون مالیات بردر آمد های فروزان نظر آقایان هست این قانون را باجه جمله ای تصویب کردند بعد معلوم شد طبق قانون قبل کسانی که چهار هزار تومان در حال مالیات میدادند مالیاتشان رسیده بود به ۷۰۰ تومان پس فردا بشکل دیگر آوردند آخر چرا نباید این موضوع را ایراد بگیریم نباید تذکر بدهیم؟ نباید حقایق گفته شود؟ مجلس غیر از تذکر و ایراد و رفع نواقص مگر کاری دارد؟ اگر بنده بگویم آقا تان عمل نباید شود و صلاح نیست همکار قدیمی و رفیق خیلی قدیمی من که حالا نه همکار است و نه رفیق جناب آقای ذوالفقاری حق دارد بگوید بیا خودت برو شرکت تشکیل بده ، بین منفعت دارد یانه آقا کبیل غیر از تذکر غیر از انتقاد کار دیگری ندارد مگر غیر از تصویب مقررات کار دیگر دارد ؟ بنده اگر بگویم آقا امروز اتومبیل کادراک نخر باید بگویند خودت بیا فلان عمل را انجام بده نباید بگویند خودت انجام بده این حرف من این تذکر من صلاح است و حق است این حقیقت است این درست است و با قوانین تطبیق میکند قانون اگر برای نوشتن و کتاب درست کردن است همی قانون بگذارند ولو اگر برای اجراء است کی در دستگاه مطابق قانون عمل میکنند همان قانون ناقص ، غلط که خدای نکرده بنده تصویب کرده ام این را طابق النعل - بالنعل باید عمل کنند بنده میگویم بروید از آقای بهتباری این مدارا از دستشان بگیرند بجناب آقای فرهودی معاون جدید چه مربوط است این را حساب نکنند بکفورتی در این قسمت ها بیشتر توجه شود ، بیشتر دقت شود بنده نخواهم از کار

تقدیم دو فقره سوال بوسیله آقای عمیدی نوری نایب رئیس - آقای عمیدی نوری فرمایشی داشتید عمیدی نوری - دو سوال است که تقدیم میکنم

بیانات قبل از دستور آقای نورالدین امامی نایب رئیس - آقای امامی بفرمائید.

دولت تنقیه بکنیم من صرف نظر از این که رأی دهنده دولت بخصوص بجناب آقای دکتر اقبال هم ارادت دارم تا سر جان با او هستم اینجا يك واقعه ای است يك کلیاتی است میگویم عرض بکنم شست اول چون نهاد معمار کج تا نثر با می رود دیوار کج پروروز بنده اضافه حقوق میداند، باسلام و صوات قبول کردم صدایم هم در نمی آید حالا که دارند دو تومان مستخدمین جزء اضافه حقوق بدهند میگویم این صلاح است این بایستی بشود این صلاح مملکت است سیاست است چرا؟ يك سوزن بخودمان حاضر نیستیم تحمل کنیم اما جواله دوز به مردم میزنیم این صلاح نیست شده تومان مستخدم بنده بویکل هزار تومان اضافه کنی در بودجه آقایان يك ماده گذاشتند يك میلیون تومان ماشین بخزند با اساطر دست است؟ چرا؟ آنهم يك میلیونی که خریده شده بود ماشین هم داده شده بود سوار هم شده بودند بعضی هاشان هم از دست سوم فروخته شده بود این مباح است ولی ده تومان به مستخدمین جز عدالت این گناه غیر بخشش و ذلت با فقر است هر روز چندتا در این شهر تصادف میشود و آدم کشته میشود چه قدر راجع با سفاکت صحبت شده کابینه آقای منصور الملک خدا سلامتش بدارد جناب آقای نخست وزیر فعلی وزیر راه بودند من بایشان گفتم جناب آقای وزیر راه جناب آقای نخست وزیر مانده میخواهم از شما عمل غلط و شداد مامیگویم چه طور شد قبل از سوم شهریور میدان سیه را و در جمهوری سفاکت کرد این سفاکت بود تاروتی که در زمان آزاد بخواه شهر دارد که تمام خیابانها بعد از ده روز بیخ بست و خراب شد با ۷۰۰ هزار تومان چندین خیابان و میدان سیه سفاکت شد حالا بطور شده خیابانها را که سفاکت میکنند یکی تمام نشده دیگری خراب میشود ما گفتم از شما اینرا می پرسیم لاف حق داریم بفهمیم لاف وقتی خراب شد اعلا بکنند فلان شرکت فلان عمل را کرده برخلاف مصالح عمومی و پول بیت المال را گرفته و مصرف کرده کدام توبیخ شدند؟ کدام باز داشت شدند؟ قانون آوردید زمینها را بگیرد حالا کاری نداریم قانون عمل شده یانه بکروزی هم حضور علی حضرت همایونی عرض کردم قربان آن اشخاص که از بیت المال حقوق گرفته برای حفظ اموال ملت آنها که این زمینها را دادند باین زمین خورها چه کارشان کرد اند هر کس يك چیز خوب را از آن بشاید هم بگیرد بدولی هر کس که بیت المال مسلمین را داده آن مأمورین آن دستگاه آنها را چرا مجازات نمیکند چرا گوش آنها را نمی شنید؟ (یکی از نمایندگان زمینها را پس گرفتند) حقیقه پس میگیرند این قوانین برای هر ضعفا

است برای آنهائی است که آفتابه شان را هم فروخته اند چند متر زمین خریده اند مأمور دولتی که بنگار را کرده مجازات کنید مأمورین دولت تازه وقتی هم که بخوانند مجازات کنند برش میدارند بیرونش می کنند میگویند که این آقا چه کار کرده يك دفعه ببرید دستش را ببرید بکفوفه چکارش کنید او هم سرمایه ای که باید داشته باشد دارد می رود توی خانه اش مینشیند هر روز هم که هست الحمد لله فراموش کاری هم در بین مردم هست این زندگی ما شده بعد از سوم شهریور مرور زمان ۲۰ ساله يك هفته شده بعد از یک هفته دستگاہی که آمد می آید او را می آورند يك صندلی بالاتر میگذارند کاردش را هم تیزتر میکنند بکروزی حمل اسلحه قذف شده بود ملانصرالدین يك کارد بزرگی بسته بود آمده بوه توی بازار گرفتند او را بردند پیش داروغه و داروغه عصیان شد گفت آقای ملا مگر نشنیدی حمل اسلحه قذف شده بود من اسلحه حمل نکردم این را میبردم بدمدرسه برای اصلاح اغلاط بحضرت عباس بعضی اغلاط هست که پدر بزرگ این کاردم نمی توان اصلاح کند همین آقایان باین کاردهای بزرگ می آیند هر روز هم شاملشان میشود این اغلاط را هم کسی اصلاح نمی کند عرضم را عرض کردم مختصر می گنم شب جمع هم هست این يك کتاب سالنامه ای است که فرهنگ آذربایجان طبع کرده (کنایه از نشان دادند) اول حقیقه خیلی خوش آمد صحیح با غلط کاری ندارم ولی يك چیزی است جامع خیلی مرتب مثلا آمار تقریبی برای خرج هر شاگرد دارد که ۲۵۰ تومان روی هم در سال خرجش است من برای قدرانی از این دستگاه فرهنگی که اینچیز زحمت کشیده اند اینرا عرض کردم یکی هم برای اینکه آقایان مطلع بشوند که حدا کثر صدی سه صدی سه آنهم حدا کثر است صدی سه با سواد در آذربایجان داریم صورتیکه آنجا خیلی بیشتر توجه است بیشتر کوشش است (صحیح است) بیشتر جدیت است مردم خیلی علاقه باین عمل دارند بکخورده هم وضعشان نسبت بسایر نقاط رویهم رفته بهتر است (امید سالار) آباء صدی شصت با سواد دارد) یعنی از حیث بی سواد صدی شصت هستند آنها صدی شصت هستند اینها بدبختانه صدی سه هستند (امید سالار) نه قربان صدی شصت سواد دارند) اگر بخواهید اصلاحات کنید بایستی بفهنگ توجه کنید بهداشت بخواهید فرهنگ است قربان بخواهید فرهنگ است و الا مردم حق حیات ندارند مردم قابل رفتن نیست مرده قابل زندگانی نیست ، فرهنگ ، فرهنگ ، فرهنگ (صحیح است احسن)

نایب رئیس - آقای قنات آبادی

قنات آبادی - يك شکایتی است از طرف يك مکه از روزمزد های بشکاه دامپروزی تقدیم میکنم نایب رئیس - آقای بر فرود علم پرفر سورا علم - يك شکایتی است که اهالی قلهک فرستادند برای من تقدیم می کنم . ۷ - بقیه مذاکره در شور اول گزارش کمیسیون کشور راجع باحادث جاده سوم شمیران نایب رئیس - بقیه شور در ماده واحده احداث جاده سوم شمیران مطرح است آقای مهندس فرور راجع باین درد بی درمائی که باسم جاده سوم داریم همه آقایان میدانند آقای وزیر کشور هم که تازه آمده اند دیدند این دفاع ناپذیر است امروز تشریف نیاورده اند حالا جناب آقای فرهودی که تازه هم تشریف آورده اند و هیچگونه کنایه راجع باینکار ندارند کار سخت دفاع از این بعهده ایشان است که البته این از لحاظ سمتی دارند والا همه کمال ارادت را بایشان داریم همه آقایان که اینجا هستند از اینکه این جاده برای کار عبور و مرور که روز بروز سخت تر میشود درست میشود موافقت و هیچکس نیست که موافق نباشد مطلبی که ما داریم اینجا صحبت میکنیم موضوع شهرداری است که کسی نور دستکاری در جبین آن نمی بیند شهرداری این کار را تاخیر کرده علت این که ما داریم اینجا صحبت میکنیم برای این است که ببینیم چه کاری باید کرد که این جاده سوم همینطور کارش عقب عقب تر نرفت که فاصله سال ۳۴ که مثلاً از ارضی مردم بقیمت آن روز خریده میشود این بالاخره کمی پولش داده میشود که تبدیل بزمین بشود باین نرخ گرفتن خیلی خوب است برای اینکه نباید رویش بورس بازی کنند بعنوان جاده سوم ولی تاریخ پرداختش هم باید معلوم بشود در سال ۳۷ میشود در سال ۳۸ میشود مردم در این مدت بچه وسیله می توانند جبران خسارت خودشان را بکنند بنده اینجا راجع بدستگاه مهندسین مشاور خارجی که بحث شد زیاد وارد مطلب نمی شوم شخص خیلی واردی آقای مهندس فروغی گفتند که با ایشان قرار شده بود يك کمیسیونی تشکیل بشود این مهندسین خارجی هر مطلب صحیحی که بایشان تذکر داده قبول داشتند و منطقی بودند ولی گفته بودند ما را اینجا بدون اطلاع در يك دیواری گذاشته اند و نظر اقتصادی بما گفته اند که تا مین کنیم و نه نظر فنی گفتند با سرعت وقت يك کسی میخواهد از خیابان سمعی و تخت جمشید برسد سربل تجریش اینرا گفتند نقشه تهیه کنید مثل اینکه نقشه يك

طرفش خیابان سمعی است و يك طرف هم سربل تجریش؟ در صورتیکه ما باید این همه زمین خارجی را بیاوریم بعنوان مشاور و بعنوان نوکر خودمان بگوئیم این قیمت ها است این هدف است این نقشه است این شرایط و مقررات مملکت است وضع خانه ها اینطور است باید نقشه را طوری بکشید باید يك وضعی نقشه را تهیه کنید يك وضعی ایجاد کنید که ما بتوانیم از اراضی استفاده کنیم البته آنها را شما در يك چهار دیواری قرار بدهید همین نتیجه را هم دارد اینجا بکفورتی هم این بیم و توهم ایجاد شده است که دستگاہ شهرداری می خواهد با صعه و اراضی این مهندسین خارجی شاید فکرها و نقشه های غلطی که بنده اسمش را میگذارم اشتباه چون حقیقه بنده فکر میکنم که همه حسن نیت دارند يك اشتباهاتی را که شاید خودمان پس فراموش کنیم است بر گردانیم میخواهند این اشتباه را به ارضای مهندسین خارجی بیاورند و تصویب شود و بگذرد ، آقایان شهرداری نقشه ای برای شهر سازی ندارند و از اصول شهر سازی جدید بنده ادعا میکنم که بکلی بی اطلاع است نقشه ندارد برای اینکه الان مطابق اطلاعاتی که ما پیدا میکنیم همینقدر کافی است که يك ورقه تفکیکی جایی را میبرند آنجا حالا هر چیزی که داشته هر کس که آن نقشه را تهیه کرده ببینیم آیا با منازل اطراف و یا با وضع آتیه آن خیابان حور در می آید یا نه يك عوارضی را حساب میکنند و وصول میکنند و بعد هم يك مهربی روی آن تقاضا میزنند میشود بر وانه ساختمان آتیه خیال میکنند که این پروانه ساختمان با رعایت محاسبات فنی هست یا نه یا ممکنست حساب کرده باشند بعد آخواب میشود یا نه یا اینکه يك هم آهنگی با عمارات مجاور دارد یا اینکه اصلا شهرداری نقشه ای دارد که این خیابان باید نخبایان اصلی بشود آن یکی خیابان های اقامتی خیر چنین نقشه ای ندارد هر کس که می آورد آنجا يك ماشین مهر زدن و صندوقی هم هست که حساب متر مربع زمین و زیر بنا و چند اشکوب هست حساب میکنند و عوارض آن را وصول می نمایند و پروانه باو میدهد اینکار با نقشه شهرداری جور در نمی آید بکرتبه ما اینقدر ترقی سریع می کنیم که يك مهندس خارجی فرض کنیم صلاحیت هم دارد فرض معال که معال نیست او می آید و يك اختیار تامی هم دارد شهرداری ما را از صفر میبرد بعد آن وسط هم البته خیلی بی مورد است کار نداریم موضوع ترمیض و بهن کردن خیابانها که بعضی ها خیال میکنند دردی را دوام میکنند بنظر بنده این يك اشتباهی است الان هم توضح میدهم اگر بگویند که عبور و مرور زیاد و بایستی يك فکری کرد البته آقایان خود تصدیق میفرمائید و این يك مشکلی

است که در آتیه این موضوع مهم تر و مشکلتر میشود حالا بنده اینجا عرض آقایان می - رسانم که چندتا خیابان است که شنیده ام می خواهند عرض کنند که متأسفانه شهرداری در این قبیل مطالب مهم فکری نمیکند در صورتیکه لازم است آقایان نمایندگان و یا اشخاص دیگر که ممکنست در این مطلب نظری داشته باشند اطلاعی بدهند بنده در روزنامه اطلاعات دیشب دیدم که از قول خبرنگار کلاش نوشته انبته شخصی است که علاقمند است که رفته تعقیب کرده نوشته بود میشتویم که خیابان ها سه دسته شده است دسته اول ۵۰ متری است این قسمت را ممکنست تأیید و یا تکذیب بفرمائید این خیابان ها خیابان سمعی ، نادری ، روزولت فردوسی شاهور اینها ۵۰ متری است هر چه عمارات نسبتاً قشنگ داریم که مردم بالاخره پول به آرشیتکت داده اند در کنار این سه چهار خیابان درست شده یعنی يك قسمت از ثروت ملی این مملکت است که اشخاص با حسن نیت با يك حساب هائی رفته اند پول های خودشان را خرج کرده اند همه هم پروانه شهرداری دارند حالا بیائیم این عماراتی که جدیداً ساخته شده خراب کنیم و بطور تساوی از هر دو طرف بمقدار معینی عرض کنیم خیال میکنم که اینکار اگر در سالهای پیش بود آقدر مهم نبود بجهت اینکه برای اولاد های ما ترقی میکرد در صورتی که فعلا عمارات بسیار خوبی در دو طرف خیابانها وجود دارند ممکن است بعضی اینکار خیابانهای جدید بگری احداث کنند که از منازل قدیمی یا از بازار های بیچ در بیچی بگذرد و ما باید خسارات وارده از این نقشه را در نظر بگیریم که آیا میشود از محوطه بازار یا از خیابان سمعی بگذرد اینرا باید در روی نقشه و با مهندس صحبت کرد بنده فقط کلیات را صحبت میکنم باید شهرداری خیابانهای جدیدی درست کند که در آن خیابانها مقررات شهرداری جدیدم در نظر گرفته عدل - يك شهر جدیدی در کادو - از بیازند) حالا که این خیابانهای جدیدی باین عمارات قشنگ و زیبایه بقیه بقیه ایرانی خودمان بوجود آمده من نمی گویم که اینها بهتر از لندن یا پاریس و نیویورک شده این عبارات را با سابق مقایسه بکنیم می بینیم که خیلی محکمتر و بهتر و قشنگ تر است اینها را خراب کردن ممکن است شهرداری این عمل را بکند و آقایان هم تقویت کنند بگویند خراب کنند پولی هم بدهد ولی مردم پول از کجا بیاورند و در چه مدتی وبا کدام مصالح با آجرهزاری ۵۲ تومان؟ که معلوم نیست روی چه حسابی این قیمت شده آخر چرا جلویش را نمی گیرند آقایان چرا توجه نمیکند مردم شب میخوانند صبح میشوند که آجر رفت بالا آن دکاندار کجی

که خیار راعوش اینکه سه شاهی فروشد
 هاشمی فروخته بایک حکم محکم سیار
 او را در میدان عمومی شلاق میزنند آن
 مهمتر است یا این عمل که ما نفهمیدیم روی
 چه مأخذ و روی تصدیق کدام کمیسیون اینقدر
 نرخ آجر را برده اند بالا و روی چه حسابی
 است که بکمر تبه قیمت را برده اند بالا و باید
 وزارت کشور توضیح بدهد خدا پدر آنها
 را بیامزد که بکمر تبه گفته اند هزاری صد
 تومان خوب اینکار ممکن است بشود ما که
 حسابی در کارمان نیست این مطلبی که
 بنده عرض کردم راجع بخیابانها خیلی باید
 توجه کنید چون این یک انقلاب ساختمانی
 ایجاد میکند آقای وزیر کشور باصطلاح
 توضیح دادند فرمودند ما خراب نمیکشیم
 هر جا که ساخته نشده میگویم فلاقت در عقب
 بنشیند فرس بفرماید یک طاقچه هائی یک
 حفره هائی در این خیابانها هنوز باشد
 که اینها بگویند عقب نشینند در اینورد
 می دانند چه میشود مزه ولانی می شود
 سگدانی میشود، جای دزد میشود بالاخره
 جایی میشود که از اجاظ بهداشت بشود توجه
 میشود و عمارت های جدید هم زیبایش
 از بین می رود و آنوقت یکمرتبه شهر خراب
 میشود این مطلب را باید توجه کنید اینجا
 موضوع تبیض نیست بنده هیچ کدامشان را
 را نمی شناسم و قصد حمله ای هم احدالتان
 یا شخص بخصوصی ندارم آخر دستگاه
 شهرداری باید عملی کند تا ما که تشنه دیدن
 یک اقدام هستیم مردمی که در این شهر
 هستند که قریب یک میلیونیم نفر هستند
 ببینند که شهرداری آژور شود یک قدری
 بجلو برود نه اینکه مرتب دارد عقب می
 افتد در این پیشرفتی که زمانه
 دارد میکنند ما را بدنبال خود میکشند باید
 کمک کنیم باین شهرداری که دارد مرتب
 عقب میافتد (بکنفر از نمایندگان - جواب
 هم که نمی دهند) عرض کنم راجع باین
 مطلب قریب کار از اینهم گل و گشادتر
 است بنده شنیده ام که اصلا موضوع قدرت
 و مسئولیت و سلسله مراتب و اینها همه در
 دستگاه شهرداری از بین رفته همین روزنامه
 اطلاعات نوشته که تصویب کرده اند حالا
 بنده نمی دانم کمی تصویب کرده که
 مثلا زمین از سیصد متر به پانزین را
 جواز ساختمان ندهند تا ساختمان سازند و
 بعد هم دیدیم که دستگاه دیگری گفت که
 خیر ما این تصویب را منصرفیم و جواز برای
 ۳۰۰ متر کمتر هم می دهیم بنده شنیدم
 یک عده ای میگویند مطابق آن تصویب
 ما جواز نمی دهیم یک عده ای هم می گویند
 که خیر این تصویب ، تصویب مانیست
 ما حالا هم جواز می دهیم اصلا این موضوع
 و اینکار بکجا خواهد رسید و کمی مسئول
 است معلوم نیست بنده فکر می کنم مسئولیت
 متفی شده و از بین رفته است، هفته پیش
 وزیر بهداری آمد اینجا گفت من با داره

فنی بهداشت دستور دادم که نسبت به
 سینما های مملکت مطالعه میکنند چون خطر
 جانی در مواقعی که حریق میشود در دایان
 جهت که در ب های خروجی ورود سینماها
 با اندازه ای تنگ است که در بک هم چو مواقعی
 مردم در زبردست و ب های هم می روند (صحیح
 است) وزیر بهداری این مملکت متوجه
 شده است مأمورین فنی را فرستاده است
 که در ب های سینماها را اندازه گیری کنند
 و اگر تنگ است گشادتر بسازند حالا این
 وظیفه کی است بنده فکر میکنم که آقایان
 بهتر می دانند این وظیفه و شهرداری است
 یک موضعی هم هست که بالاخره یک
 مثل اسکاتلندی است که میگویند ما اینقدر
 پول نداریم که جنس ارزان بخریم، یکدفعه
 متوجه شدیم که سلامت و بهداشت چقدر در
 زندگی ما مؤثر است و چقدر مورد احتیاج
 است آب میخورهیم برقی میخورهیم اسفالت
 می خواهیم صعبت از آگو هم هست حالا
 چندان صحبتی از آگو نمیکنم ممکن است
 حالا در کار نباشد این کشیدن کابل برای
 تلفن و خراب کردن اسفالت، کشیدن کابل
 برای برق در شهر تهران که الان شر کتی
 با اسم یوبانک هست که اینها نام شبکه جدید
 برق تهران را مشغول مطالعه هستند و
 کارش در دست خانه است از یکطرف
 اسفالت را درست میکنند فردا برای کابل
 برق میکنند برق پر میکند لوله کشی
 میکنند ، لوله کشی پر میکند شرکت
 تلفن میکند آنوقت بچه های ما میبندد کس
 و کار ما میبندد توی پیاده رو راه بروند
 یاهاشان می کشند اتومبیل ها میخوایند
 بروند در آن جاها میافتند این ها را ابداً
 صحبت نمیکنم اتومبیل افتاد شکست چه عیبی
 دارد لابد میگوید بند که نیابند و رد نشوند
 توی خانه هاشان بمانند تا تمام شود در تمام دنیا
 نسبت باین مسائل یک هم آهنگی هست که
 در این قبیل کارهای عام المنفعه می نشینند
 و یک برنامه ای برای شهر درست میکنند
 و یک قسمت هائی را از شهر منتزع میکنند
 و می بینند که کدام یک از قسمت ها را باید
 برنامه اش را جلو بیاورند اسفالت است،
 لوله کشی است کدام قسمت باید عقب
 بیفتد کدام را باید جلو بیاورند بعد یک
 اسفالتی آنجا میکنند که ده سال فرجه
 بیدار میکنند راجع او فکر میکنند تا یک قسمت
 دیگر شروع شود راجع ایجاد سوم که مسیروش
 شهرت شیران است آقایان اطلاع دارند که
 قرار بوده است در این مملکت با کومک
 گرفتن از تمام دستگاه های خارجی و داخلی
 دولت یک شهر نمونه درست کنند و از شهرستانها
 هم درخواست هائی آمد ولی گفتند خیر
 این شهر نمونه در تهران خواهد بود
 در نظر گرفتند شیران را طوری درست
 بکنند که این شهر اقل نمونه برای خاور
 میانه باشد حالا این نوزاد که از این شهرداری
 منتزع شده است خودش ما را مشکوک

میکند نحوه عملشان و طرز کاری که می
 کنند که آنجا شهر نمونه بشود فقط طوری
 است که قیمت زمین ها بالا رفته و یکمده ای
 هم دارند میسازند کسی مانع نمی شود
 بعد از این مسئله جاده سوم موضوع خیابان
 ممکن است این خیابانی که میخوایند بکشند
 از وسط موقوفه ای رد بشود آن حقوق دان
 باید تشخیص بدهد که مطابق قانون توسعه
 و معا برمی توانیم آن موقوفه را خراب کنیم
 این مطالب را باید بیابیم در یک دستگاهی
 که برای مشورت تشکیل میشود بنده خیال
 نمی کنم پرستی شهرداری کم بشود
 اگر یک کار غلطی را بگویند درست است،
 نباید اینطور بگویند و با تروزی افکار و
 بدون گوش دادن بحرف مردم بیخبر در گوش
 گذاشتن بگویند که مالچ میکنیم مثل بچه ها
 این کار درست است ؟ تصدیق بخطا عین
 مردانگی است ما که نظر شخصی نداریم
 میگویم ندانم کاری می شود بیاید یک عده
 اشخاص ذی صلاحیت فنی را مجانی
 دعوت کنیم در هر رشته و نظر آنها را بخواهند
 ما هم علاقمندیم باین شهر من فکر میکنم
 آقایان مطالبات داشته باشند این اطلاعات
 را در اختیار مهندسین داخلی و خارجی
 بگذارند و خود آنها بنحو خوبی استفاده
 کنیم و شهر را از این وضع بیرون بیاوریم
 البته یک هم چو لوابی بیابیم کمک بخواهیم
 اختیاراتی بخواهیم وقتی کار را دست
 ذی صلاحیت بدهیم بنده قول میدهم آقایان
 این لوابی را تصویب بفرمایند و پشتیبانی
 خواهند کرد که شهرداری از این وضع
 بیرون بیاید و یک وضع بهتری پیدا کند
 و بنده خواستم از جناب آقای فرهودی
 خواهش کنم این مطالب را با یادداشت بفرمایند
 نظرم این نیست که جاده سوم ساخته نشود
 و یا بخاطر گناهان و نمانم کاری های
 شهرداری لایحه مقیدی را رد کنیم و کاری
 کنیم که این کار انجام پذیرد خیر شهرداری
 باید درست بکنند ولی باید سرش را یک قدری
 بسازند بعد هم سبیل بیاید و آنها را ببرد
 این عملیات میرساند که توی این دستگاه هر
 روز یک تصویبات خلق الساعه ای میگیرند این
 کارها در شهرداری مامد شده است یک روز
 یک نفر میآید یک نقشه ای درست میکنند خط
 کمر بندی و فلان اینها را طبقه بندی میکنند
 نتیجه اش را هم که ما نمیدانیم مسئولش را
 ما نمیدانیم پس فردا میگویند که شهردار
 نمیدانست البته او آدم خوبی بود حسن نیت
 داشت آن یکی رفت و دیگری آمد روز از
 نو روزی از او شخصی که تازه آمده و وارث
 این وضع میشود ولی تمام ضررهایش را
 این مردم باید بدهند و خسارات و زحماتی
 که مردم باید تحمل کنند سنگین تر خواهد
 شد در این دستگاه یکی بعد از دیگری
 میآیند و میروند ، بنده نظرم این است که
 دستگاهی که ضعیف است و طبق اظهارات
 کلیه آقایان متفق القول بوده اند این دستگاه
 ضعیف است و صلاحیتش راجع باین کار
 شهرداری میگوید که همتان بگویند کار

های من درست است و کسی که ایراد بگیرد
 مفرض است مخالفت است و ایرادش صرفاً
 از نفع جهت است در صورتیکه میگوینم
 دستگاه را اصلاح بفرمایند و شهرداری تذکر
 بدهد از متخصصین ایرانی استفاده کنند
 کار را روی جریان حسابی بیاورند اگر
 از وجود خارجی هم لازم است استفاده شود
 بسیار خوب من هم متصب صنفی ندارم فلان
 جایی که متخصص خارجی لازم است بیاورند
 یک معاون ایرانی هم بکش بدهید او هم تا
 سه سال که کار کرد معاون ایرانی هم واجد
 شرائع میشود آن معاون را جای او میگذاریم
 و موقع حرکت دم طیاره یک قالیچه هم یاد
 کادو میدهند و بدین روش هم میکنند و میگوینم
 حالا که مأموریت شما تمام شده شاکر
 میکنیم از شما و این هم یادش شامست
 (احسن)

نایب رئیس - آقای پرفسور اعلم
 بفرمائید.

پرفسور اعلم - عرض کنم که بحث
 در جاده سوم بر این نیست که این جاده
 ساخته بشود یا نشود همه موافقیم که این
 جاده باید ساخته بشود (دکتر بیضا - بنده
 مخالفم) (امید سالار - بنده هم مخالفم)
 بحث سر اینست که کی این جاده را درست
 بکنند آن دستگاهیکه میخواید این جاده
 را درست بکنند تا اکنون طوری عمل کرده
 که جلب اعتماد مردم و نمایندگان محترم را
 نکرده است و بعکس آهناش طوری است
 که روز بروز از مردم سلب اعتماد میکند
 (صحیح است) آقایان یک دستگاهی است بنام
 شهرداری و این شهرداری همان طوری که
 چند روز قبل عرض کردم هیچ کاری ندارد
 جز نظافت شهر و اسفالت شهر برای این
 کار عده کارمندان شهرداری مساویست
 با عده رفتگر یعنی عده جاروبکش که
 توی شهر کار میکنند حتی از عده کارمند
 پشت میز نشین و حقوق بگیر کمتر است
 این یک علت است که جلب اعتماد نمیکند
 الان صحبت از این شد که شهرداری آمده
 میگوید خیا بانهای سدی و فرودوسی و دوسه
 تا خیابان دیگر را میخوایم ۴ متری بکنیم
 یک کسی رفته از شهرداری جواز ساختمان
 بگیرد گفته اند که ده متر عقب باید بروی
 عرض خانه این شخص که میخواید ساختمان
 بکنند فقط هتر است و بعدش مال دیگری
 است این شخص کجا باید ساختمان بکند
 آخر ببینید این اعمالی که میکنید کدامش
 صحیحست؟

نایب رئیس - آقای پرفسور مطالب
 جنابعالی همان مطالبی است که مخالفین
 گفتند چون یک مخالف صحبت کرده
 است و اگر شما هم مخالف کنید جابرای
 موافق نیست

پرفسور اعلم - دارم موافقت می
 کنم ، اینها همه موافقت است عرض کنم
 برای این جاده سوم یک نقشه کشیده شد

که از مخرج شهر بمداخل شیران منتهی
 میشود میدانهایم در خارج شهر و شیران
 ایجاد شد ، بنده از معاون وزارت کشور دو
 سؤال دارم یکی اینکه بگویند که چه چیز
 ایجاد میکرد که این نقشه را بیاورند و
 اینطور خرابش بکنند دوم اینکه شهر
 داری مگر نمی دانست اینجا جاده سوم ایجاد
 میشود سه سال است الان روی این کار صحبت
 میشود بنده حاضرم جواز ساختمانی که شش
 ماه قبل همین شهرداری داده بیایم ارائه
 بدهم آخر چرا جواز ساختمانی میدهند جایی
 که باید خراب کنند ، منظور از این جاده
 اینست که خدمتی ب مردم بکنند ، جادای
 که رفت و آمدش زیاد است کم کنند ،
 الان عمل شهرداری خراب کردن خانه مردم
 است این جور در نمی آید این درست نیست
 شما باید عملی بکنید که مردم خیر ببینند
 اسم شما را گذاشته اند شهرداری نه شهر
 خراب کنی طرز عمل شهرداری و طرز
 رفتارش طوری است که واقفاً آقایان
 حق دارند هر چه این جا می فرمایند همین
 آقای مهندس هدایت آمد بر روی اینجا
 ثابت میکرد که یک قرارداد اسفالت منعقد
 کرده اند سه برابر قیمت معمولی آخرین
 اعتماد مردم را جلب نمیکند وقتی هزار
 تومان را سه هزار تومان میدهند مردم حق
 دارند اعتراض کنند آخر اینها را باید
 جلویش را بگیرند جاده سوم ایجادش
 لازم است و حتی آقای وزیر کشور جاده
 چهارم و پنجم هم فرمودند که میخوایند
 بسازند چه بهتر ولی از حالا که فکر جاده
 پنجم هستید جواز در آنجا ندهید که بسازند
 که بعد بروید خراب کنید آنوقت شهرداری
 میخواید حق اشرافش را بگیرد حق
 مارژ میخواید بگیرد شما یک خانه آباد یک
 ساختمان جدید را میخواید خراب کنید حق
 مارژ هم میخواید این دو چیز مشکلی است
 شما چاییکه آباد نیست حتی اشراف بگیرد
 شما چرا میخواید خراب کنید ؟ این چه
 بلائی است که ب مردم می آورید آخر
 چه چیز ایجاد میکنند شما اینکار را بکنید
 مگر اعلی حضرت فقید جاده را که درست
 کردند خانه کسی را هم خراب کردند
 الان چقدر آباد است ببینید آنجا چقدر
 خانه است و چقدر مردم خوشوقت شدند این
 کار خوبی نیست ، قیمت راهم میخوایند
 روی قیمت اول ۳۴ بدهند فرض کنید
 بنده صد متر زمین دارم میگویند بقیمت ۴
 میدهم و اگر میخواستی تو باید بروی بقیمت
 ۳۷ بخری ، این چاول است شما مال
 مردم را بیک قیمتی میخرید و ده برابر آن
 قیمت او باید بخرید مقصود بنده از این
 هرایش این بود که مطلب سر جاده سوم
 دو جواب بمن بدهید اول اینکه چه شد شما
 این آلمانی را آوردید چه خیالی داشتید ؟
 ثانیاً شما که این جاده را میخواستید بسازید

چرا جواز دادید اگر بگویند دروغ است
 منم الان چندتا جواز درمی آورم نشان می
 دهیم که شهرداری در این مدت داده جواب
 این دو سؤال را بمن بدهید و یک کاری
 کنید که بدستگاه اعتراض نشود و اگر این
 اشکالات رفع شد با لایحه شما موافقت
 خواهد شد (احسن)

نایب رئیس - آقای مهندس
 جفرودی پیشنهاد سکوت کرده اند
مهندس جفرودی - باشد بعد از
 توضیحات آقایان

نایب رئیس - بعد نمیشود یا باید
 پس بگریه یا رای بگیریم قرائت می
 شود .

(شرح زبر قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی
 پیشنهاد میکنم لایحه جاده سوم سکوت
 بماند .
مهندس جفرودی
مهندس جفرودی - برای اینکه
 آقایان نمایندگان محترم بتوانند مذاکرات
 خودشان را ادامه بدهند بنده پیشنهاد را
 پس میگیرم (احسن)

نایب رئیس - پیشنهاد سکوت را
 باید رای گرفت (یکی از نمایندگان - پس
 گرفته شد) مهلتاً باید رای گرفت

عمیلی نوری - اصلاً قابل طرح
 نیست چون یکمرتبه پیشنهاد سکوت در
 این لایحه داده شده و این پیشنهاد دوم
 است و قابل طرح نیست

نایب رئیس - اجازه بدهید کمی
 پیشنهاد سکوت داده ، پیشنهاد سکوتی در
 این لایحه داده نشده این مثل صحبت آن
 روز است که گفتند مرحوم وزیر برای اعتماد
 گرفته است کسی چنین پیشنهادی نداده
 رای می گیریم پیشنهاد سکوت آقایانیکه
 موافقت قیام کنند (کسی قیام نکرد) رد شد
 آقای دکتر بیضا

دکتر بیضا - راجع به جاده
 سوم آنچه گفتنی بود گفته شد راجع به
 مسیرش راجع بخرابی ساختمانها ، راجع
 به متخصص آلمانی که این تجفه را با ما قدیم
 کرده تمام این صحبتها شده فقط یک
 نکته صحبت نشده است و امروز برای آقای
 فرهودی که خودشان در تاریخ متبحرند
 و تالیفاتی هم در این موضوع دارند یک مقداری
 میخوام از تاریخ بگویم بنده در این جاده
 بی که نقشه اش را در آن اطاق گذاشته
 بودند یک میدان شیدر دیدم (صحیح است)
 شیدر ، اگر مملکتی تازه بدوران رسیده
 باشد ، انوشیروان دادگر نداشته باشد
 نادرشاه افشار نداشته باشد ، رضاشاه کبیر
 نداشته باشد عنصری ، فرخی ، عسجدی
 ذکریای رازی ، خواجهمصیر طوسی نداشته
 باشد هیچ ندارد اگر اسم میدان را میدان
 شیدر گذاشته باشند پس میدان الهیه هم
 یک میدان یونجه درست کنید و اما خیلی
 مضحک است من از این جریان استفاده

میکند و از وزارت کشور تقاضا میکنم باین
 موضوع توجه کنند آقایان در مملکتی که
 این همه سابقه هست اینهمه تاریخ هست
 تمام استانهای ما و تمام شهرستهای ما در
 گذشته پنجهزار سال سابقه هست وقتی شما
 آذربایجان میگویند آذربایجان یعنی
 جاییکه آتش شاهنشاهان ایران در آن جا
 روشن بوده (صحیح است) وقتی فارس
 میگویند آتش هخامنشیان آذربایجان روشن بوده
 وقتی خوزستان میگویند آتش علم و ادب
 آنجا روشن بوده چرا میگویند استان
 یک استان دو استان سه آقای رئیس
 کمیسیون کشور من از شما تقاضای کنم هر
 وقت وزارت کشور با اسم استان و لایحه ای
 آورد آن لایحه را رد کنید بفرمائید استان
 آذربایجان و خوزستان و کرمان و خراسان
 و فارس ، اینها را من نباید بگیرم

نایب رئیس - حرفهای شما صحیح
 است ولی جایش اینجا نیست

دکتر بیضا - اجازه بدهید شهر -
 سازیست و راهسازی و این استان بازی
 است بنده مخصوصاً از ریاست کمیسیون
 کشور و اعضای کمیسیون تقاضا میکنم برای
 حفظ آثار گذشته ایران و برای حفظ حیثیت
 ملی برای ترادیس و یونهای ما این قسمت را
 توجه بفرمائید از آقای فرهودی هم تقاضا
 میکنم میدان شیدر را از بین ببرند برای
 ما میدان یونجه هم ایجاد نکنند دیگر
 چیزی راجع باین لایحه نمانده است که
 نگفته باشند بیشتر گفتند که گردنت کچ است
 گفت کجا می راست است استعدا می کنم
 برای سهم شیدر هم فکری بکنید

نایب رئیس - آقای مخبر
مخبر کمیسیون کشور (سعید
 مهدری) - انصافاً آقایان حق دارند
 چون در این شهر زندگی میکنند
 روی علاقه ای که دارند و احساسات
 طبیعی خودشان نسبت بوضع شهر و شهرداری
 علاقه نشان بدهند خوب هر کس طبیعی
 است دلش میخواید در یک شهر تمیزی
 زندگی کند اما در مورد نظر آقای دکتر
 بیضا مثل اینست که یک سوء تفاهمی بوجود
 آمده این میدان شیدر در این جاده قانونی
 که رویش تصویب شده باشد و نامگذاری
 شده باشد و نصب تابلو شده باشد نیست یک
 مشخصاتی در این قید شده که روی آن
 مشخصات آن محل تعیین شده همان طوریکه
 فرمودید اگر چنانچه آن محل رسم دیگری
 داشت آن اسم را میگذاشند ولی این میدان
 هنوز هم اسم گذاری شده ملاحظه بفرمائید
 میدان الهیه هم هست میدانی هم هست که
 بعد منتهی میشود به تهران و خیابان اینطرف
 و آنطرف نوشته تهران و اما این اسم میدان
 نیست این جاده وقتی احداث شد این میدانها
 هم نامگذاری خواهد شد این نشانهاست
 این روی نقشه است اشاره شده بآن محل
 (دکتر بیضا - اشاره بی ربطی است) بی ربط

نیست يك جانی که شیدر کاشته شده این اسم آنجاست شامانی توانید بگویند جانی که شیدر کاشته اند گلزار باشد شیدر کاشته شده الان هم بکسی بگویند میباید آفتابری که شیدر کاشته شده این نشانی است وقتی تمام شد هر اسمی که آقا روی تاریخ مشخص بدهید بآن اسم آنجاسم گذاری میشود این را اشتباه نفرمائید (دکتر بیضا - اشتباه نمی کنم تعهد دارند) آفتابان هم که رأی دادید فوریتش سلب شود و در مرتبه بیاید بکمسیون فعلا در این جا مطالعه میشود در اطرافش توضیحات میدهند مذاکره میشود بعد می آید در کمسیون و نظریات آفتابان در آنجا مطرح میشود حالا این موضوع شیدر را بنده حدس زدم بچه جهت است بعد بن توضیح دادند که شیدر روی وضعی است که این میدان دارد روی شکل آنست مثل برك شیدر میباشد اما مسلماً بعد يك اسمی از آن اسمی که شما میخواهید روی این میدان خوانند گذاشت (دکتر بیضا - انشاهاله میدان خشخاش نگذارید)

نایب رئیس - آقای معاون وزارت کشور **معاون وزارت کشور (فرهودی)** وائماً امروز از تندرانی که سه نفر از نمایندگان محترم آفتابان مهندس فرهودی رسور اعلام و دو کتربینا فرمودند مسأله ای برای بنده روشن تر از پیش شد و آن اینست که چقدر مشورت امر خوبی است (صحیح است) چقدر امان نظروقت در امر کار مفیدی است البته آنچه که مطرح است عبارتست از تقاضای تمديد مدت جاده سوم اصل احداث این جاده سوم در این مجلس تقویت شده کشیدن این جاده علی الاصول مورد تصویب مجلس فرار گرفته حالا مدتش منقضی شده و تمديد خواسته اند وقتی تمديد خواستند آفتابان نمایندگان محترم اظهار علاقه کردند که این نقشه ای که هر روز تغییر میکند برای جلوگیری از تفریط احتمالی نقشه تقاضا شد که نقشه هم به مجلس تقدیم شود نقشه اش را هم متصدیان امر تهیه کردند تقدیم کردند در کمسیون هم رسید کن شد حالا باز مجدداً راجع به آن نقشه ای که مطالعه شد اینجا مذاکره شده است خوشبختانه يك عملی که اینهم دلالت بر مفید بودن مقررات پارلمانی میکند باید بشود یعنی دو فوریت لایحه سلب شود و در مرتبه بکمسیون می رود حالاً این نظرانی که اکثرش هم خیر خواهانه و مفید است اینجا ایرادش چون هر سه نفری که اینجا صحبت کردند هر کدام از يك جهت مطلب را خوب سنجیدند آفتاب مهندس فرود در باب اصول کلی شهرسازی و اینکه اگر بخواهند خیابان هائی را اصلاح کنند چه بکنند و چه نکنند و اینکه گر بخواهند خیابان جدید احداث کنند معایب تازه ای تولید شود و چه بکنند که مردم از خیابان جدید استفاده بیشتری ببرند کاملاً توضیحات فنی و مفیدی دادند که قابل استفاده و مطلب منوی نوری را

آقای پرسور اعلام فرمودند راجع این که طرز عمل هر شهرداری باید روی این باشد که اعتماد آورتر باشد اینهم يك نظر بسیار صحیحی است چون شهرداری حتماً بیایستی روی اعتماد مردم کار بکنند هر قدر بیشتر مردم اعتماد باشد طبعاً شهرداری فعالیتش است جنب آقای د کتربینا هم فرمودند که افتخارات تاریخی ایران فراموش نشود آفتاب هم يك نکته ای است بهر حال کلیه این مسائل در صورت مجلس درج هست و بنده هم یادداشتها دارم و مجال هم هست در کمسیون مجدداً که این لایحه مطرح شد یعنی شورایال که تمام شد بایشنها هم می رود بکمسیون و آنجا تا جائیکه مقدور است این مطالب در نظر گرفته میشود و امیدوارم لایحه منزهه که اینطور اسباب تشویب نمایندگان محترم نشود تهیه شود (پرسور اعلام - جواب بنده را فرمودید) عرض کنم چون آقای مهندس فرود فرمودند که جناب آقای وزیر کشور خودشان کنم امروز صبح ساعت ۱۰ شورای عالی اقتصاد در پیشگاه اعلیحضرت هرابونی شاهنشاهی تشکیل میشود این بود که ایشان آنجا شریف داشتند والا ایشان اشتیاق دارند در حضور آفتابان باشند و نکته دیگری هم که جناب آقای پرسور اعلام فرمودند در جانی که نظر هست دو سال دیگر سه سال دیگر جاده هائی ایجاد شود نباید جواز داده شود این البته بسیار صحیح است و بنده از طرف وزارت کشور این مسئله را به شهرداری می نویسم که جاده هائی را که میخواهند خراب کنند جواز ندهند و هر گاه جواز میدهند مطابق آن نقشه ای که در نظر دارند بدهند

نایب رئیس - آقای اید - **اعیاد سالار -** از نظر تعداد ناطقین محترم و مدتی که صرف این لایحه شده است بنده در سه چهار ساله که افتخار همکاری با آفتابان را دارم بخاطر ندارم که هیچ لایحه ای اینقدر وقت آفتابان را بگیرد مثلاً برای نمونه عرض کنم اولین وظیفه اصلی مجلس شورای ملی که رسیدگی بدخل خرج مملکت است در دو جلسه مذاقه و مذاکره و تصویب شد و امروز سومین جلسه ایست که شماروی جاده ملی شاید يك هفته هم در سنا روی اینکار صحبت شود تازه این شوراولست و شورودوم هم ممکنست همینقدر عمر مجلسین را تلف کند و بنده صحبت نمیکم که چقدر زبان مادی و معنوی در اثر انلاف وقت مجلسین متوجه ملت میشود لیکن همینقدر عرض می کنم طرز تلقی مجلس را باید آفتابان نمایندگان دولت توجه کنند که مجلس با صورت خوبی با این لایحه مواجه نشده است (صحیح است) چنانکه ملاحظه فرمودید اغلب آفتابان مخالف این موضوع صحبت کردند و بنده در نظر دارم اغلب آفتابان

توجه فرمودند در جلسه قبل وقتی می خواستند يك موافق صحبت کند در مقابل يك مخالف کسی موافق نبود و حتی اغلب اشخاص مخالف نوبت نرسید منجمه خود بنده که در آنوقت نوبت نرسید اصابت نکرد حالا در ماده واحده مطابق آیین نامه در این مقدری در کلیات موافق صحبت میکنم در این هفته آنطوری که آفتابان ملاحظه فرمودید اغلب سرمقاله های روزنامه ها هم روی این موضوع بحث کردند و انتقاد کردند و روی هم می توانم عرض کنم که روزنامه ها هم که زبان ملت هستند آن ها هم نظر موافقی با این مطلب ندارند حالا با اصل مسأله یا با نحوه عمل عرض کردم یکی از ایندو موضوع مخالف داشته است چه در روزنامه ها و چه آفتابان نمایندگان مجلس که مخالف بودند خوب حالا بنده در این موضوع وارد نمیشوم که نواص و احتیاجات مملکت چقدر زیاد است که يك روزنامه ای یادم رفت چه روزنامه ای بود چند وقت پیش مطلبی نوشته بود که يك قدری شاید اغراق آمیز بود گفته بود که در يك قسمت کشور يك قسمتی هست که مردم از بیچارگی علف میخورند این - مسلماً اغراق آمیز بود ولی در شهرسته ها هستند کسانی که سه وعده غذایشان را یکی از آن در دسترس همه باشد میگردانند و هفته ها میگذرد که گوشت ندارند و ماهی میگذرد که برنج کمتر گیرشان می آید بنده خارج از تهران را نمی گویم در همین تهران مردم احتیاجاتی دارند از قبیل تکمیل لوله کشی آب از قبیل ایجاد اگر که واقعاً بنظر بنده سیل و آب های فاضل آب تهران را تهدید میکند که مجرای فاضل آب ندارد از قبیل تأسیس تراموای از قبیل توسعه شبکه تلفن از لحاظ ایجاد باغ های عمومی برای چها و پیر مرد ها ایجاد وسائل ورزشی و هزارها چیز دیگر که همه از لحاظ الا هم فالاهم از ایجاد جاده سوم لازمتر است و برای مردمی که در پایتخت ساکن هستند حتماً واجب تر است با این ترتیبی که گفته میشد به قیمت سال ۳۴ پول اراضی را بدهند بنده شنیدم که دوست میلیون تومان خرج این کار است (سراج حجازی - بلکه بیشتر) حالا که همه ای از آفتابان نمایندگان پیشنهاد کرده اند که بقیمت سال ۳۷ قیمت زمین ها داده شود حتم دارم این جاده هفتصد میلیون تومان خواهد شد با این هفت میلیارد ریال چه کارهائی که در این مملکت نمیشود کرد که از جاده سوم برای مردم مفیدتر و مؤثرتر باشد؟ مایش این ترتیبی قسم خوردیم که رعایت حال ملت را بکنیم بنده میگویم که حتی چرا دولت بیکهفته وقت خودش را در پارلمان بیکهفته وقت خودش در سنا برای این کار صرف میکند در صورتی که خیلی کارهای مهمتر دارد بنده يك چیز

توجه فرمودند در جلسه قبل وقتی می خواستند يك موافق صحبت کند در مقابل يك مخالف کسی موافق نبود و حتی اغلب اشخاص مخالف نوبت نرسید منجمه خود بنده که در آنوقت نوبت نرسید اصابت نکرد حالا در ماده واحده مطابق آیین نامه در این مقدری در کلیات موافق صحبت میکنم در این هفته آنطوری که آفتابان ملاحظه فرمودید اغلب سرمقاله های روزنامه ها هم روی این موضوع بحث کردند و انتقاد کردند و روی هم می توانم عرض کنم که روزنامه ها هم که زبان ملت هستند آن ها هم نظر موافقی با این مطلب ندارند حالا با اصل مسأله یا با نحوه عمل عرض کردم یکی از ایندو موضوع مخالف داشته است چه در روزنامه ها و چه آفتابان نمایندگان مجلس که مخالف بودند خوب حالا بنده در این موضوع وارد نمیشوم که نواص و احتیاجات مملکت چقدر زیاد است که يك روزنامه ای یادم رفت چه روزنامه ای بود چند وقت پیش مطلبی نوشته بود که يك قدری شاید اغراق آمیز بود گفته بود که در يك قسمت کشور يك قسمتی هست که مردم از بیچارگی علف میخورند این - مسلماً اغراق آمیز بود ولی در شهرسته ها هستند کسانی که سه وعده غذایشان را یکی از آن در دسترس همه باشد میگردانند و هفته ها میگذرد که گوشت ندارند و ماهی میگذرد که برنج کمتر گیرشان می آید بنده خارج از تهران را نمی گویم در همین تهران مردم احتیاجاتی دارند از قبیل تکمیل لوله کشی آب از قبیل ایجاد اگر که واقعاً بنظر بنده سیل و آب های فاضل آب تهران را تهدید میکند که مجرای فاضل آب ندارد از قبیل تأسیس تراموای از قبیل توسعه شبکه تلفن از لحاظ ایجاد باغ های عمومی برای چها و پیر مرد ها ایجاد وسائل ورزشی و هزارها چیز دیگر که همه از لحاظ الا هم فالاهم از ایجاد جاده سوم لازمتر است و برای مردمی که در پایتخت ساکن هستند حتماً واجب تر است با این ترتیبی که گفته میشد به قیمت سال ۳۴ پول اراضی را بدهند بنده شنیدم که دوست میلیون تومان خرج این کار است (سراج حجازی - بلکه بیشتر) حالا که همه ای از آفتابان نمایندگان پیشنهاد کرده اند که بقیمت سال ۳۷ قیمت زمین ها داده شود حتم دارم این جاده هفتصد میلیون تومان خواهد شد با این هفت میلیارد ریال چه کارهائی که در این مملکت نمیشود کرد که از جاده سوم برای مردم مفیدتر و مؤثرتر باشد؟ مایش این ترتیبی قسم خوردیم که رعایت حال ملت را بکنیم بنده میگویم که حتی چرا دولت بیکهفته وقت خودش را در پارلمان بیکهفته وقت خودش در سنا برای این کار صرف میکند در صورتی که خیلی کارهای مهمتر دارد بنده يك چیز

تا بحال آن قانون بقوت خودش باقی است (امید سالار - مدتش تمام شده و اجرا نشده دیگر قوت قانونی ندارد) بنده عرض میکنم که منکر عمران و آبادی نباید بود این قسمت هائی که آقا اینجا اظهار فرمودند راجع باحداث جاده این ها با هم وفق نمی دهد این جاده روزی که بنشاند که احداث بشود و خرجش را هم روی همان اصلی که عرض جاده دوست متر باشد چهل متر اینطرف باشد و چهل متر آنطرف و آن اراضی را بفروشد بنظر بنده هیچ نوع مغایر زیادتیری این جاده سوم نخواهد داشت و مطمئناً در دخل هم خواهد نداشت فقط بایستی قبلاً اعتباری در اختیار این دستگاه گذاشته بشود تا این دستگاه این جاده را احداث بکند و بعد از فروش این چهل متر اطراف خسارت جاده را جبران بکند و بنظر بنده یکی از کارهای عمران و آبادی است که برای تهران فوق العاده مهمست و هیچکس هم متضرر نمیشود و کمک بزرگی هم برای شهر تهران از نقطه نظر گردشگاه های مردم خواهد بود

نایب رئیس - آقای عیدی نوری **عمیدی نوری -** این لایحه مربوط بجاده سوم که اگر قرار شد بنده کر آقای د کتربینا از نظر نام گذاری هم توجه بکنیم از اساس یعنی از سوم که میگوئیم جاده سوم شروع کنیم این سوم را هم بایستی از اساسی مفاخر خودمان قرار بدهیم و البته پس از احداث بایستی این نام را تغییر کنند همینطور که ما جاده پهلوی داریم و جاده شمیران این هم البته نام مختص خودش را در موقع خودش پیدا خواهد کرد بنظر بنده آن روزی هم که خیابان پهلوی را میکشیدند وقتی صحبت کردند که جاده پهلوی را ادامه بدهند از طرف بالا بتجربش شاید بنظر عجیب می آید که با داشتن جاده شمیران دیگر اینکار یعنی چه؟ ولی امروز ما حس میکنیم ایندو جاده ای که در حال حاضر بشمیران داریم از حدام مردم مخصوصاً در مواقع تعطیل و روزهای خواستند رأی بگیرند با موافقتی که با دولت استند این لایحه را می مخالف میدهم برای این که بنده معتقد ملت مردم سال های میگذشت رفتن از تهران تا تجریش و با وجود ایندو جاده ما احساس میکنیم بر اینکه تهران با ازدحامش و تمرکزی که درش هست احتیاج بيك جاده دیگری دارد که در آنجا بشود عبور و مرور و وسیله حمل و نقل و وسایط نقلیه را تنظیم کرد پس در اساس جاده سوم بنده موافق هستم و توضیحاتی که در اینجا داده شد همه آفتابان مخالفین را هم دیدم که در این اساس موافق بودند قسمت دیگری که در مذاکرات نمایندگان مخالف اظهار میشد راجع به وضع شهرداری بود که البته آن هم بجای خود محفوظ که مامیابستی در موقع خودش برای شهرداری پا باطن قبل از دستور یا

طرح های صحیح اینمطلب را درست بکنیم و الا يك حرف هائی راجع بشهرداری هست اینجا اینچا چون موضوع جاده سوم است و يك عده ای الان در تزلزل هستند وضعشان روشن نیست زنگ گیشان مختل است برای اینکه با خانه ساخته اند نقشه کشیده اند وضع آن ها باید روشن شود نقشه ای برای بنده فرستاده اند که جاده را درست انداخته اند بهمان خانه های موجود که بنده نمیدانم چرا باید این کار بشود یا اینکه زمین هائی هست که می خواهند بسازند با آن تکلیف مانده است پس وظیفه مجلس شورای ملی این است که نسبت بخود جاده سوم با فائوش که تمديد شده است تکلیفش را زودتر معلوم بکند تا مطلب از نظر حقوق مردم تکلیف این مسیر روشن شود و بنظر بنده بایشنها هائی که شده و پیشنها هم بنده داده ام با اصلاحاتی که در راهش با عمل می آید ما می توانیم این نگرانی هائی که موجود است بر طرف بکنیم و بنده هم يك كار صحیح اساسی انجام بدهیم نسبت به تمام شخصیت هائی که از خارج استخدام می شوند می آید بنده متقدم که مانیابستی بالحنی صحبت بکنیم که تصور بشود نسبت بتزجیح کسی برد دیگری نظری هست دولت ما شهرداری ما مهندس را انتخاب کرده او هم آمده و بهش مأموریت داده اند که برود در مملکت مانقشه ای مقامات مسؤل تشخیص بدهند جلوی او را بگیرند اما از جمله ملت است و چه همه اینها بنظر بنده خارج از شان مجلس شورای ملی است و نمی بایستی بنحوی بحث بشود که يك تعبیر و تفسیری در خارج بشود اگر يك مستخدمی را استخدام کردیم مفید نیست باید بخدمت خانه بدهیم این بحث جایش اینجا نیست این را بنده خواستم واقعاً عرض کرده باشم و معتقد هستم که باید رعایت این مطلب را بکنیم (صحیح است) اما اصلاحاتی که بنظر بنده در این کار باید بشود چند نوع است یکی مطلب قیمت است آفتابان تصدیق میفرمایند بر اینکه این جاده سوم که کشیده می شود يك مقدار زیادی اراضی نصیب خود شهرداری می شود که در عرض خود این جاده سوم است پنجاه متر ۶۰ متر از طرفی یاصد متر ما حق تشریف هم قائل شدیم که طبق قانون شهرداری از مالکین می گیرد خوب پس شهرداری در انجام اینکار پول بدهد بنده می آوردم حق تشریف هم میگیرد اما بنده بچشم این است که عادلانه باید باشد بین حق تشریف که شهرداری میگردا پولی که مالکین میبرند از شهرداری این حق تشریف را بیاخذ چه تاریخی میگرد مسلاً بتاریخ پس از احداث که خیابان وجود پیدا کرد خوب بشهرداری که شما اجازه میدید حق تشریف و رفو بیت این اراضی

را بعد از احداث جاده بگیرد یعنی بعد از سال ۳۷ بطور شما میتوانید بگویند که مردمی که اراضی شان را شهرداری در این مسیر میگیرد قیمت آنرا روی قیمت سال ۳۰ تا ۳۱ بگیرد این عادلانه نیست اینجا میگویند قوانینی که عدالت در آن رعایت نمی شود پس مایکی از اصلاحاتی که باید بکنیم اینست که همانطور که شهرداری حق تشریف را بقیمت روز پس از احداث میگیرد دولت مردم را هم لافل بقیمت روز پس از احداث بدهند یعنی از سال ۳۷ بعد که میخواهند اینکار را بکنند بقیمت آن روز بخرند این نکته ایست که بنظر بنده لازم است که رعایت بشود و بنده پیشنهاد داده ام و خیال میکنم منصفی و عادلانه باشد نکته دوم اینست که پیشنهاد دادم دولت میخواست مدت این لایحه ۳ سال تمدید بشود در کمسیون در این گزارش ۲ سال برایش تمدید قائل شده اند خاطر آفتابان هم اگر باشد تاریخ آن قانون جاده سوم در فروردین ۳۶ منقضی شده حالا تا این لایحه اینجا بگذرد و در مجلس سنا هم قلعیت پیدا بکند یکسال گذشته یعنی در سال ۳۷ لافل ممکن است این لایحه بگذرد بنابراین یکسال از این فاصله انقضای قانون سابق تا تصویب این قانون گذشته خوب دیگر چرا اینرا دو سال بکنیم تمدید دو سال مورد نظر دولت و وزارت کشور یکسال ازش گذشته است و در جریان است بتایر این یکسال تمديدش بکنیم که تکلیف هم معلوم بشود چون از این تمديد منظور اینست که با صاحبان ملك و اراضی که در مجاور جاده هستند شهرداری قرارداد بگذارد و ترتیب پرداخت قیمتش را بگذارد والا یکسال مدت کشیدن جاده سوم نیست یکسال ترتیب قرارداد با مردم است و ما می بایستی تکلیف مردم را زودتر تعیین بکنیم و مردم تکلیفشان را بدانند متزلزل نباشند اینست که بنده پیشنهاد دادم بجای این دو سالی که در اینجا تمديد قائل شده اند یکسال باشد برای اینکه یکسالش در این فاصله گذشت از فروردین ۳۶ تا فروردین ۳۷ وقتی هم این لایحه در ۳۷ گذشت باز يك سال آفتابان وقت دارند این دو نکته ای بود که مورد نظر بنده است نکته سومی راجع به مسیر این جاده است چون اشکالات و اعتراضاتی که شد خوشبختانه بعد از این اقدام جدی مجلس شورای ملی بود که دولت را ملزم کرد که باید نقشه جاده سوم تصویب شده و مطابق با زمین باشد که ما بتوانیم این را بگذرانیم این اقدام مجلس شورای ملی سبب شد که يك نقشه ای را آفتابان بیاورند بنده حتی در کمسیون رفتم دیدم نماینده دولت اجرا داشت که لایحه بگذرانند که دولت مکلف است بعد نقشه آن را بیاورد دیدم همه اعضای کمسیون گفتند معال است شما تا کسی میخواهد همین

حرف را بگویند تا نقشه بیاورید ما تصویب نمیکیم بنابراین دولت مجبور شد و نقشه را آورد بعد از اینکه نقشه را آورد خوشبختانه در جریان منعکس شد وقتی منعکس شد مردم فهمیدند بر اینکه چه عملی شده شکایات زیادی رسید بنابراین اگر مجلس شورای ملی بآن شکایات و اعتراضات رسیدگی کند و حق مالکیت را اصلاح کند دیگر بنظر بنده حرفی هم در مسیرش نیست و اشکال دو اعتراض تا بحال آمده يك اعتراض راجع به میدان الهیه بود از نظر مسیر وهم وسعتش وهم مجلس خوشبختانه مجلس و خود دولت توجه کرد و یکی از دلایل اینکه فرستاد بنده کمسیون برای اصلاح این بود امروز هم يك نقشه دیگری آمد که بنده نمیدانم و بعضی از آفتابان میدانند و يك حرف بسیار حسابی دیگری هم پیدا شد بنده این را تقدیم میکنم و پیشنهادی هم در این خصوص میدهم چون می بینم حرف حسابی است بین داده بود و لوله مسیری سابقاً در نقشه تهیه کرده بودند که با این رنگ قرمز است (ناطق نقشه را ارائه دادند) در مسیر این رنگ قرمز هیچ خانه ای نیست تمام مسیر در اراضی بایر و تپه ها است (یک نفر از نمایندگان - مال مهندسی ایرانی است) اجسنت و این هم به نفع شهرداری وهم به نفع مردم است هم شهرداری کمتر پولش را میدهد و مردم متضرر نمیشوند چون مردم رفته اند و خانه ساخته اند در قسمت شرق این مسیری که خط قرمز است پنجاه تا خانه جدید است آباد شده و باعث خوشوقتی است حالا آمده اند چکار کرده اند این را بر گردانند از این مسیر قرمز باین مسیر آبی و تمام این پنجاه خانه را گذاشته اند داخل جاده البته این نا صحیح است و علت اینهم که مردم فهمیده اند عمل مجلس شورای ملی است که دولت را وادار کرد نقشه بیاورد نقشه هم در جریان منعکس شد بنابراین اعتراضات می آید در کمسیون و رفع میشود یعنی در زمین شور در کمسیون مسیر نقشه هم درست می شود بنظر بنده دو اشکال اصلی در مورد این مسیر رفع شده است سومی هم رفع بشود آن وقت در کمسیون هم که پیشنهاد ها اصلاح شده البته زودتر بر میگرد و تکلیف معلوم میشود این است که بنده این سه نکته ای که بنظر رسیده پیشنهادم داده ام اگر اصلاح بشود بنظر بنده این جاده سوم نسیب جاده صحیح نری است و حقوق مردم ما نمیشود و برای شهر تهران هم بین تهران و شمیران با این ازدحام شهر وجود این جاده لازمست این بود نکته هائی که به عرض رساندم و تمنای توجه نمایندگان محترم را دارم

نایب رئیس - از اجازه ما دوتابقی است یکی آقای مهندس جفرودی و یکی آقای ارباب ولی پیشنهاد کلیات مذاکرات رسیده که قرانت میشود

(شرح ریز خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی - پیشنهاد می نمایم مذاکرات برای شروع اول لایحه کانی است - مهندس فروهر نایب رئیس - آقای مهندس فروهر مهندس فروهر - عرض کنم سه جلسه تمام گفتنی ها را جمع به شور اول با سلب فوریت از لایحه که دوشوری شد گفته شد بنا بر این آقایان با اطلاع کامل الان هر پیشنهادی دارند می توانند بدهند که برود بکمیسیون و یک قدم جلو برویم این است که بنظر بنده حالا هر قدر بحث بکنیم فکر می کنم که دیگر مورد نداشته باشد از این لحاظ بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات دادم نایب رئیس - آقای ارباب مخالفید؟ بفرمائید .

ارباب - بنده دوسه دلیل دارم که مذاکرات کافی نیست و حالا عرض می کنم یک منلی است معروف است که بردن اهمیت نیدهیم میترسم مرگ بخانه ام راه پیدا بکند با این لایحه که تقریباً نقشه جاده سوم که در کمیسیون کشور آمده و تصویب شده تمديد آن مردم را گرفتاری کند مضافاً اینکه سرو کار مردم دستگامی می افتد که زورش بر عقلتش میچربد (احسنت) فردا پول مردم نمیدهند حق تشریف می خواهند مرد مرا بی خانمان میکنند میگویند برو چند سال بعد بیابول بگیر چند سال بعد حواله اش میدهند بیک دستگاهی که از دونه کی خسته میشوند و صرف نظر میکنند از خانه و پول خانه ما که توی این مملکت زندگی کرده ایم این دستگاهها را هم می شناسیم و دیده ایم که چه بلائی بر مردم می آورند بنا بر این به عقیده بنده مذاکرات کافی نیست مضافاً بر اینکه جناب آقای مغرب هم فرمودند که از طرفین جاده زمین مردم را شهرداری میگیرد و میفرشد و جاده سوم میسازد یعنی از کیسه خلیفه می بخشد بنا بر این یک دستگاهی که عقلتش کمتر از زورش است و با مال مردم میخواست بیاید جاده سوم بسازد دستگاهی که در شهری که تصدی دارد در جنوبش این بدبختی است این کوچکها با این روزافزاده است بالای شهر بیک صورتی پائین شهر بیک صورتی بنده مذاکرات را کافی نمیدانم تا بحث کافی بشود رسیدگی بشود تا اشتباهی نکنیم و یک سندی بدست این دستگاه ندهیم که از آن هزاران سوء استفاده بکند

نایب رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد کفایت مذاکرات آقایان موافقین قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد . پیشنهادها قرائت میشود و بکمیسیون فرستاده میشود . (شرح ذیل قرائت شد) مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی اینجناب پیشنهاد میکنم که به تبصره ۱ ماده واحد جمله ذیل اضافه شود:

باغها و خانه های واقع در شهرمان که در مسیر این جاده واقع میشوند مشمول مقررات این قانون نبوده و مشمول ماده هشت قانون توسعه معابر مصوب ۱۳۲۰ خواهد بود . ارسلان خلعت بری مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی عبور و مرور و وسائط نقلیه از تهران به شهری و شهرستانهای جنوب کشور از دو جاده فعلی است و بواسطه کمی عرض جاده های مزبور خطرات جانی غالباً پیش آمده نموده است بدین لحاظ تقاضا میکنم ضمن تصویب قانون جاده سوم تهران بشهرمان توجهی هم به احتیاجات راه شهری بشود لذا تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم وزارت راه و شهرداری تهران و شهرداری شهر ری برای توسعه دو جاده فعلی تهران به ری مشترکاً اقدام نمایند که جاده های مزبور به عرض ۵۰ متر امتداد یابد در صورتی که انجام منظور بوسیله جاده سوم محلی تر بنظر رسد با توجه به وضع عبور و مرور جاده سومی احداث گردد .

پیشنهاد میکنم در ماده واحد مربوط بجاده سوم این اصلاحات بعمل آید ۱- مدت مقرر در تبصره سوم ماده واحد قانون راجع باحداث جاده سوم از تاریخ تصویب این قانون یکسال تمدید شود نه دوسال زیرا از تاریخ انقضای مدت قانون مصوب فروردین ۱۳۲۰ تا تاریخ تصویب این قانون بیش از یکسال آن منقضی گردید بنا بر این این یکسال تمام شده است و باید تمدید فقط یک سال گردد ۲- قیمت خرید اراضی مسیر جاده سوم به نرخ عادلانه روز باشد زیرا حق تشریف هم که شهرداری طبق این لایحه از مردم خواهد گرفت بنرخ روز میباشد ۳- نقشه طوری تنظیم شود که از میدان دولت تا میدان امجدیه عرض خیابان روزولت همین باشد که هست و میدان الهیه اولاً در همان محلی باشد که در نقشه سابق جاده سوم شهرداری در نظر گرفته و تازیباً وسعت آنهم بیش از میدان شبدر نباشد . عمیدی نوری

ریاست معظم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم کمیسیون کشور در موقع رسیدگی یا شور دوم از مهندسين عالی مقام هم دعوت و در قسمت مسیر جاده مطالعه کافی و اظهار نظر قضی آنها را بخواهند . دکتر مشیر فاطمی مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی اینجناب پیشنهاد میکنم کمیسیون کشور نسبت به ماده واحد مصوب ۱۶ فروردین ۱۳۲۰ تجدید نظر و رسیدگی نمایند . اردلان مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی اینجناب پیشنهاد میکنم بهای بهمن ماه سال ۱۳۲۴ که در تبصره ۵-۷ ماده واحد مصوب ۱۶ فروردین ماه ۱۳۲۰

مقرر گردیده به بهای روز تبدیل شود اردلان ریاست معظم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم عبارت زیر در پایان تبصره ۲ ماده واحد مورد بحث اضافه شود و شهرداری حق ندارد هیچگاه تمام یا قسمتی از آن را بفروش برساند یا با ساختمان تأسیساتی غیر از آنچه مربوط با اداره امور باغ ملی است اقدام نماید احمد مهران مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی اینجناب پیشنهاد میکنم جزء آخر تبصره ۳ گزارش کمیسیون کشور بطریق ذیل اصلاح شود : و از این میدان الهیه به طرف شمال طبق نقشه ای که در کمیسیون کشور و مجلس شورای ملی تصویب شد خیابانها را شهرداری مطابق قانون توسعه معابر احداث نماید اردلان ریاست معظم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم خانه هایی که در حریم جاده قرار میگیرند و از حیث بنا صحیح و قابل استفاده اند از حق مرغوبیت استفاده نکرده و بالتبقیه خراب نشوند د کتر شاهکار پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده واحد اضافه شود

تبصره - وزارت کشور مکلف است نقشه قطعی جاده سوم را با رعایت اصول شهر سازی جدید و جلب نظر متخصصین تهیه نماید و جبران خسارت واقعی مالکین جزء بشود مهندس فروهر پیشنهاد میکنم تبصره زیر بلا لایحه جاده سوم اضافه شود تبصره - هنگام فروش زمین های دو طرف جاده سوم که بوسیله شهرداری خریداری میشود مالکین اولیه آن زمینها در شرایط مساوی حق اولویت خواهند داشت مهندس بهبودی مهندس سلطانی پیشنهاد میکنم ضمن تعیین مسیر جاده سوم کلیه جاده های شرقی و غربی که برای ارتباط جاده ها لازم است نیز تعیین شود مشایخی پیشنهاد میکنم در تبصره ۳ ماده واحد اصلاح زیر بعمل آید از میدان شبدر تا میدان الهیه مسیر جاده سوم همان باشد که قبلاً در نقشه شهرداری تعیین شده بوده آنکه فعلاً در نقشه جدیدی که بکمیسیون کشور داده اند پیش بینی گردیده زیرا طبق این نقشه بیش از چهل خانه تازه ساز مردم از بین میرود در حالی که در نقشه سابق از اراضی بایر میرود و نقشه این امر با تفاوت هر دو مسیر بضمیمه از لحاظ مجلس با شکایت مردم میکنند عمیدی نوری اینجناب پیشنهاد میکنم نقشه جدید تقدیمی بمجلس کان لم یکن و همان نقشه اولی مورد عمل گردد پرفسور جمشید اعلام پیشنهاد میکنم شهرداری در ایجاد میدانی نقاطی را انتخاب نماید که ضرر زیادی بساختمانهای موجود نرساند و حتی الامکان در نقاط بایر میدان دایر کند

دکتر بینا پیشنهاد میکنم جاده سوم طرف غرب طهران نزدیک بیمارستان پهلوی یا طرف

شرق حدود میدان فوزیه بطرف شمیران شروع شود مهدی ارباب اینجناب پیشنهاد میکنم شهرداری میبایستی قبل از شروع جاده سوم جاده شمیران قدیم را که دارد از حیز انتفاع می افتد بطور صحیح تعمیر نماید فولادوند

نایب رئیس - لایحه با پیشنهادها برای شور دوم بکمیسیون ارجاع میشود ۸- شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون راه راجع بموافقت نامه حمل و نقل هوائی بین ایران و امریکا

نایب رئیس - موافقت نامه حمل و نقل هوائی بین ایران و امریکا برای شور دوم مطرح است گزارش کمیسیون قرائت می شود (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی کمیسیون راه در جلسه ۲۸ دیماه ۳۶ با حضور آقای معاون وزارت راه لایحه شماره ۶۰۲۵ ارسالی از مجلس سنا مربوط به موافقت نامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و کشورهای متحده امریکا مشتمل بر ماده واحد حاوی متن موافقت را برای شور دوم مطرح و گزارش شور اول را عیناً تأیید نمود اینک خبر شور دوم را جهت تصویب نهائی تقدیم میدارد:

ماده واحد - موافقت نامه حمل و نقل بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کشورهای متحده امریکا مشتمل بر یک مقدمه و بیست ماده و یک ضمیمه که در تاریخ ششم دیماه یک هزار و سیصد و سی و پنج خورشیدی در طهران با مضاعف رسیده تصویب مینماید .

مخبر کمیسیون راه - مهندس فروهر گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۷ بهمن ماه ۳۶ با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۶۰۲۵ ارسالی از مجلس سنا مربوط بموافقت نامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و کشورهای متحده امریکا را برای شور دوم مطرح و با گزارش کمیسیون راه موافقت نمود اینک خبر آن را جهت تصویب نهائی تقدیم می دارد از طرف مخبر کمیسیون امور خارجه - رضا امیدسالار

نایب رئیس - کسی در وره اجازه صحبت بخواسته بنا بر این اعلام می شود آقایان اینکه با موافقت نامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت امریکا موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد .

۹- تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه نایب رئیس - جلسه را ختم میکنم جلسه آینده روز یکشنبه خواهد بود . (مجلس مقارن ظهر ختم شد) نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان